

Uteseksjonen sett fra et brukerperspektiv

Universitetet
i Stavanger

Det helsevitenskapelige fakultet

Master i Rus og Psykisk helse

Masteroppgave (30 studiepoeng)

Student Maren Saanum

Veileder Ole Næss

31.05./2023

Forord

Masteroppgaven utgjør siste del av masterstudiet i rus og psykisk helsearbeid ved fakultetet for helsevitenskap ved Universitet i Stavanger (UIS). Oppgaven utgjør 30 studiepoeng og tilsvarer ett semester.

Jeg vil takke uteseksjonen som ga meg tillatelse for å skrive om dem og hjalp meg med å finne litteratur og informanter. Jeg vil takke venner og familie som har stilt opp for meg gjennom 5 år med høyere utdanning. Spesielt pappa som har språkvasket eksamener, bacheloroppgaven og nå masteroppgaven. Til slutt vil jeg takke veilederne min Ole Næss for samarbeidet gjennom masteroppgaven.

Ord: 21 621

Sammendrag

Bakgrunn

Jeg har valgt å skrive om forebyggende arbeid blant ungdom fordi jeg syns dette er viktig og verdifullt arbeid. Etter min mening bør forebygging settes høyere på den helse- og sosialpolitiske dagsorden.

Hensikt og problemstilling

Det er en økning av ung uføre, økning av unge som debuterer med rusmidler og økning av straffbare forhold registret på ungdom under 18 år. Forebyggende arbeid blant unge er viktig slik at en eventuell negativ utvikling kan stanses tidlig.

Forebyggende arbeid handler om å tilrettelegge for at alle skal ha like gode muligheter til å leve helsefremmende liv. Hensikten med studien er å undersøke hvordan ungdommene erfarer uteseksjonen gjennom et salutogent perspektiv.

Ungdommene sine erfaringer er verdifull kunnskap da det kan brukes som læring i hjelpeapparatet. Studiens problemstilling er: *Hvordan erfarer ungdommene uteseksjonen i Stavanger?*

Forskningsspørsmålene er:

-Hvordan opplever ungdommene oppsøkende sosialt arbeid som en arbeidsmetode?

-På hvilke områder har uteseksjonen bidratt i ungdommenes liv?

Metode

Denne studien benytter kvalitativ metode. Jeg har gjennomført 6 en-til-en intervjuer med 4 jenter og 2 gutter i forskjellig alder. Analysemetoden jeg har benyttet er tematisk analyse med utgangspunkt i Braun og Clarke sin oppskrift.

Resultat og konklusjon

Studien indikerer at uteseksjonen i Stavanger er betydningsfull for ungdommene.

Uteseksjonen har gitt ungdommen støtte, hjelp og omsorg når de har trengt det. De har stilt opp og vært med å tilrettelegge for å kunne håndtere vanskelige situasjoner i hverdagen. Dette indikerer at uteseksjonen i Stavanger er et tiltak som er og vil være

helsefremmende for ungdommen. Funnene tyder på at den salutogene modellen egner seg godt til å bruke i undersøkelser når en skal se på erfaringene av et helsefremmende tiltak. Resultatene viste hvordan uteseksjonen har skapt en tett relasjon til ungdommen, og at de har klart å motivere til endring noe som kan være interessant for videre forskning.

Nøkkelord: Ungdom, feltarbeider, salutogenesmodellen, relasjonsarbeid, helsefremmende arbeid, en-til-en intervju, oppsøkende sosialt arbeid, uteseksjonen i Stavanger.

Begrepsavklaringer

Feltarbeider: Ansatte i uteseksjonen

Ungdom: Informantene i intervjuet/intervjuobjektene

Betydningsfull voksen: Omsorgsfull voksen som ser, bekrefter og anerkjenner ungdommene.

Dropout: Elever som har avsluttet skolegang før den er ferdig.

UNGBO: Et tilbud for ungdom som ikke kan bo sammen med foreldrene. UNGBO hjelper ungdommer til å klare overgangen til voksenlivet.

Begreps forkortelser

OAS: En opplevelse av sammenheng

NESH: Den nasjonale forskningsetiske komite for samfunnsvitenskap og humaniora

SIKT: Kunnskapssektorens tjenesteleverandør (en sammenslåing av NSD), Uninett AS og Unit.

WHO: World Health Organization

Uteseksjonen: Uteseksjonen i Stavanger

Ungdom i risiko: Ungdom som holder på å falle utenfor samfunnet.

Innholdsfortegnelse

Uteseksjonen sett fra et brukerperspektiv	i
Forord.....	ii
Sammendrag	iii
1.0 Introduksjon	1
1.1 <i>Ungdom i Stavanger</i>	2
1.2 <i>Uteseksjonen i Stavanger</i>	3
1.3 <i>Oppsøkende sosialt arbeid</i>	4
2.0 Teori	5
2.1 <i>helsefremmende arbeid</i>	5
2.2 <i>Relasjonsarbeid</i>	6
2.3.0 <i>Salutogenese</i>	7
2.3.1 <i>Opplevelse av sammenheng - OAS</i>	7
2.3.2 <i>Generelle motstandsressurser</i>	8
3.0 Tidligere forskning	10
3.1 <i>Litteratursøk</i>	10
3.2 <i>Uteseksjonen</i>	11
3.3 <i>Oppsøkende sosialt arbeid</i>	13
3.4 <i>Salutogenese</i>	15
4.0 Metode.....	17
4.1 <i>Kvalitativ metode</i>	17
4.2 <i>Utvalg</i>	19
4.3 <i>En-til-en intervju</i>	20
4.3.1 <i>Intervjuguide</i>	22
4.4 <i>Gjennomføring av intervjuene</i>	23
4.5 <i>Transkribering og databehandling</i>	25
4.6 <i>Tematisk analyse</i>	25
4.7 <i>Validitet, reliabilitet og forforståelse</i>	29
4.8.0 <i>Etiske overveielser</i>	31
4.8.1 <i>Grupper og institusjoner</i>	31
4.8.2 <i>Hensyn til personer</i>	32
5.0 Resultater	32
5.1.0 <i>Oppsøkende sosialt arbeid</i>	32
5.1.1 <i>Informasjon og tilgjengelighet</i>	33
5.1.2 <i>Lavterskeltilbud</i>	35

5.1.3 Ungdommene blir sett.....	36
5.2.0 Ungdommens møte med uteseksjonen	37
5.2.1 Et godt møte	38
5.2.2 Tilpasningsdyktighet og stabilitet.....	39
5.2.3 Tillit	41
5.3.0 Uteseksjonen sitt bidrag til ungdommen	42
5.3.1 Stille opp.....	42
5.3.2 Noen å snakke med.....	46
5.3.3 Voksen rollemodell.....	47
5.4.0 Forebyggende arbeid.....	49
5.4.1 Aktiviteter	49
5.4.2 kontakte andre tjenester	51
5.4.3 Motivasjon.....	52
5.5.0 Helsebringende faktorer	54
5.5.1 Tidlig hjelp	54
5.5.2 Viljestyrke og selvinnsikt.....	55
5.5.3 Støtte.....	56
5.6 Avslutning	57
6.0 Diskusjon	58
6.1.0 Oppsøkende sosialt arbeid.....	58
6.1.1 Hvordan opplever ungdommene oppsøkende sosialt arbeid?	58
6.1.2 Er uteseksjonen mer tilgjengelig gjennom oppsøkende sosialt arbeid?.....	59
6.1.3 Opplever ungdommen at det er et lavterskeltilbud?	60
6.1.4 Kan oppsøkende sosialt arbeid være med å forebygge?	61
6.2.0 Uteseksjonen sitt bidrag til ungdommen	61
6.2.1 Hvordan har uteseksjonen bidratt?.....	62
6.2.2 Hvordan er det feltarbeiderne møter ungdommene?.....	62
6.2.3 Hva er det som gjør at ungdommen velger å holde kontakten?	63
6.2.4 Er det noe uteseksjonen mangler?.....	64
6.3.0 Forebyggende arbeid.....	64
6.3.1 Kan uteseksjonen forebygge blant ungdommene?	65
6.3.2 Hva synes ungdommene selv er viktig?.....	65
6.3.3 Klarer uteseksjonen å hjelpe alle ungdommene i målgruppen?	66
6.4.0 Ungdommenes erfaringer.....	67
6.4.1 Hvordan ungdommene opplever uteseksjonen?	67
6.4.2 Hvordan være en betydningsfull feltarbeider?	68
7.0 Konklusjon.....	68
7.1 Ungdommenes erfaringer.....	68
7.2 Oppsøkende sosialt arbeid som en arbeidsmetode.....	69
7.3 Uteseksjonen bidrag til ungdommens liv.....	69
7.4 Avsluttende kommentar.....	70
Referanser	71

Vedlegg nr 1. Tillatelse for å skrive om uteseksjonen i Stavanger	74
Vedlegg nr 2. informasjonsbrev og samtykkeerklæring.....	75
Vedlegg nr 3. Intervjuguide.....	79
Vedlegg nr 4. Tillatelse fra SIKT	81

1.0 Introduksjon

I denne masteroppgaven er temaet valgt av eget ønske da jeg synes forebyggingsarbeid blant ungdom er viktig og noe som burde bli satt høyere opp på agendaen. Jeg har selv jobbet med ungdommer og vet at slike lavterskeltilbud er verdifullt for målgruppen. Prosjektet skal undersøke et lavterskeltilbud i Stavanger kommune fra et helsefremmende perspektiv. Gjennom å undersøke uteseksjonen i Stavanger ønsker jeg å få en helhetlig forståelse av hvordan ungdomsrettede forebyggende tiltak fungerer i Stavanger kommune.

Gjennom min masteroppgave ønsker jeg å bidra med å undersøke forebyggingsarbeid blant ungdom på brukernivå, det vil si målgruppens erfaringer. Jeg har valgt det salutogene perspektivet for studien på ungdom som er, eller har vært i kontakt med uteseksjonen. Modellen tar utgangspunkt i ungdommens egne ressurser og motstandsdyktighet. Gjennom det salutogene perspektivet blir det undersøkt om uteseksjonen har bidratt til å styrke ressursene til ungdommene og i så fall på hvilken måte.

Erfaringer viser at det å komme i kontakt med hjelpeapparatet på egenhånd krever oppsøking av kontorer, stå i kø eller lage timeavtaler. Dette skaper høyere terskel for å oppsøke hjelp. Uteseksjonen er et lavterskeltilbud som kan anses å være et helsefremmende tiltak. De har ingen ventetid og det stilles ingen betingelser for å oppsøke dem.

For å gi et bakgrunnstykke til denne studien presenteres her ungdom i Stavanger, uteseksjonen i Stavanger og oppsøkende sosialt arbeid. Med fokus på ungdommens erfaringer, salutogene modellen og den temaanalysen er målet for studien at den skal kunne bidra med kunnskap om hvordan ungdommen opplever uteseksjonen som et hjelpetilbud. Innenfor fagfeltet kan studiet bidra med økt kunnskap om arbeidsmetoder og strategier som man kan bruke i forebyggingsarbeid blant ungdom som står i risiko for å falle utenfor samfunnet.

1.1 Ungdom i Stavanger

Det er et økende tall med flere unge uføre i Norge. Ifølge Statistisk sentralbyrå var det 10,1 prosent i alderen 18-67 år som var uføre i 2018. Dette viser at unge uføre blir i gjennomsnitt yngre år for år. I Rogaland 2015 var prosenten på 1,5 ung uføre i alderen 18 til 29 år. I 2018 var prosenten på 2,3 prosent. Fraværet fra arbeid kan få negative konsekvenser for unges hverdagsliv og mestring. Det er et økende problem både lokalt og nasjonalt (Normann, 2019).

Ifølge en rapport om barne- og ungdomskriminalitet i Stavanger viser denne en økning i straffbare forhold registrert på ungdom under 18 år. Dette var blant annet tilfelle for vinningskriminalitet, narkotika og vold som hadde økt etter 2017. Basert på intervjuer med barne- og ungdomsarbeidere og forebyggende enhet i politiet dukket det opp bekymringer knyttet til ungdommers holdninger av bruk til narkotika og til rusmidler generelt (Jørpeland & Frøyland, 2018, s. 6). Forskning viser at deltakelse i antisosial adferd i barne- og ungdomstiden har en sammenheng med kriminalitet senere i livet (Jørpeland & Frøyland, 2018, s. 30). Etter en elevundersøkelse som ble gjennomførte årlig på 7. og 10. klassetrinn svarer de på 7. trinn at 6,3% av elevene i Stavanger blir mobbet 2-3 ganger i måneden eller mer. Mobbing er en risikofaktor for senere dropout og utvikling av psykiske lidelser (Stavanger, 2022, s. 40).

I februar 2021 ble det opprettet en kommisjon for å undersøke ungt utenforskap i Stavanger. I rapporten ble det avdekket at dårlige levekår fører til dårligere helse, svake skoleprestasjoner og avbrutt yrkesaktivitet (Stavanger, 2022, s. 14). Gjennom ungdataundersøkelsen i 2019 kommer det fram at 26 % av elevene ved videregående skoler i Stavanger som har vært plaget av ensomhet den siste uken (Stavanger, 2022, s. 39). Det har vært en økning av antall unge som har debutert med narkotiske stoffer. Blant elever ved videregående skolene i Stavanger svare 16 % at de har debutert med hasj eller marihuana. Den tilsvarende nasjonale andelen er på 12 %. Tidlig debut med rusmidler er en risikofaktor for senere rusproblemer (Stavanger, 2022, s. 40). Resultatet av rapporten viser at det er grunn til bekymring, og at tidlig intervensjon kan gjøre en forskjell. Kommisjonen anbefaler videre at det satses mer

på de som bygger opp gode relasjoner mellom ungdom og hjelpere slik som uteseksjonen.

1.2 Uteseksjonen i Stavanger

I Stavanger kommune ble uteseksjonen opprettet i 1984 som et hjelpetilbud for ungdom mellom 12 og 25 år. Uteseksjonen sin overordnede målsetting er en «*tidlig identifisering av negativ utvikling hos ungdom og tidlig intervensjon* (Larsen & Hoff, 2013, s. 24)». Uteseksjonen skal foreta systematiske observasjoner og oppsøkende arbeid i ungdomsmiljøer både i sentrum og i bydelene. Feltarbeideren skal være spesielt oppmerksomme på risikofaktorer slik som skulk, tidlig debut på alkohol og tobakk, kriminalitet, mobbing eller vanskelige hjemmeforhold for eksempel. Feltarbeiderne skal kunne oppsøke enkeltungdom som har behov for hjelp, støtte eller å skape en relasjon til andre slik at ungdommen kan motiveres til å ta imot hjelp. Dette skjer gjennom individuell oppfølging eller andre tiltak for grupper av ungdom. Samarbeidspartnerne til uteseksjonen er foresatte, PPT, barnevern, skoler, helsestasjonens familiesenter, helsesykepleier, ungdomspsykiatrien og andre (Larsen & Hoff, 2013, s. 25) .

Det er 17 ansatte i uteseksjonen hvorav 6 jobber i sentrumsteamet med hovedsakelig ungdom i alderen 16 til 25 år og 10 ansatte i bydelsteamet som er ved ungdomsskolene. Uteseksjonen er å finne på alle kommunale ungdomsskoler i Stavanger og Johannes Læringscenter, i sentrum, i bydelene og ellers der hvor ungdommen befinner seg. De har to team som driver oppsøkende arbeid i bydelene og et team som hovedsakelig er i sentrumsområdene (Larsen & Hoff, 2013, s. 24). Uteseksjonen i Stavanger jobber for å avdekke symptomer på utvikling av problemer i ungdomsmiljøet gjennom oppsøkende sosialt arbeid. Arbeidsmetoden til uteseksjonen gir mulighet til å kunne forebygge blant annet rusproblemer, kriminalitet og psykiske lidelser på et tidlig stadium hos ungdommene (Stavanger, 2022).

Ifølge Stavanger kommune sine nettsider kan ungdommene snakke med uteseksjonen om alt. De nevner noen eksempler som når en: er trist og lei, har kranglet med noen i familien, synes det er vanskelig å gå på skolen, har spørsmål om rusmidler, alkohol, mobbing eller trenger hjelp til å kontakte offentlige kontorer slik som NAV, UD, Politiet, Barnevernet, UNE og så videre. Det er mange eksempler på hvorfor, hvordan og når man kan ta kontakt med uteseksjonen. De kan også tilby veiledning til ungdommenes foreldre. Nettsiden nevner at uteseksjonen har taushetsplikt. De har heller ingen venteliste noe som gjør at ungdommen skal få raskt hjelp (Stavanger, 2023).

1.3 Oppsøkende sosialt arbeid

Oppsøkende sosialt arbeid blir definert av Andersson (2010) «*kontaktskapande och resursförmedlande social verksamhet som riktas till grupper, vilka ofta är svåra att nå med andra medel och som behöver ges stöd på ett lättillgängligt sätt i miljöer och sammanhang, vilka uppsökaren själv inte organiserar eller kontrollerar (Andersson, 2010, s. 67).*»

Oppsøkende arbeid har en lang tradisjon som kan spores helt tilbake til siste halvdel av 1800-tallet. Frelsesarmeen begynte sitt arbeid med de som var fattige og utstøtte i samfunnet i England og senere i Norge. Første tilfelle av oppsøkende sosialt arbeid rettet mot ungdom var på 1950-tallet. Det er en økende bekymring for ungdomskriminalitet og etablering av i Oslo. I tillegg til at det var mange ungdommer som ikke tok del i fritidsaktiviteter eller andre organiserte aktiviteter på den tiden. På grunn av økende ungdomsproblemer ble det i 1950 dannet en komite: «politikomiteen», for å finne tiltak mot ungdomskriminaliteten. Et av de viktigste forslagene var opprettelsen av et samarbeidsutvalg som hadde som mål å involvere lokalbefolkningen i ungdomsarbeidet, og opprettelse av fritidsklubber skulle stå sentralt. Metodisk arbeid med grupper av ungdom samt en aksept av ungdommenes tilhørighet til disse ble en faglig grunnpilar i dette klubb- og ungdomsarbeidet (Pettersen, 2019, s. 16).

I dag er oppsøkende sosialt arbeid en metode der feltarbeiderne jobber oppsøkende for lokale ungdomsmiljøer og bygger relasjoner til ungdom som er utsatt og hjelpetrengende. Metoden består av å motivere ungdom med livsstilsendring gjennom egen aktivitet, og henviser ungdom til rett hjelpeinstans eller rådgiving. Med oppsøkende sosialt arbeid driver feltarbeiderne dokumentasjonsarbeid for kommunen (Bjørge, 2006, s. 40).

2.0 Teori

Dette kapittelet inneholder en redegjørelse for studiets teorier som er valgt for oppgaven. Oppgaven tar utgangspunkt i en teoriene helsefremmende arbeid, relasjonsarbeid og et salutogent perspektiv. Teoriene blir senere drøftet i sammenheng med resultatet av studien i diskusjonskapittelet.

2.1 helsefremmende arbeid

Uteseksjonen kan på mange måter anses å være et helsefremmende tiltak da målet er å hjelpe ungdommen til et bedre liv. Den første internasjonale konferansen om helsefremmende arbeid fant sted i Ottawa i Canada i 1986. På denne konferansen ble det såkalte Ottawa- charteret presentert som beskriver strategier for aktive handlinger med mål om å oppnå «en helse for alle innen år 2000» (WHO, 2012). Konferansen oppsto som en respons på en økende forventning til en ny offentlig helsebevegelse rundt i verden. Verdens helseorganisasjon gikk fra å se på helsefremmende arbeid som var organisatorisk bunnet i et nasjonalt helsesystem til en tilnærming der en betraktet helsefremmende arbeid som et perspektiv sett mer i en befolkningsmessig kontekst (Linström & Eriksson, 2015, s. 38). Ottawa-charteret gir en beskrivelse av helsefremmende arbeid som en prosess der menneskene søker å øke kontrollen over- og å forbedre sin egen helse.

Myndiggjøring kommer inn som et begrep her, og i dette inngår et hovedprinsipp som i hovedsak består i at menneskene aktivt tar del i egne liv. En annen faktor av stor betydning for vår helse er vår livserfaring som former våre liv og gir de ressursene vi har til å håndtere motgang i livet. Dette gjelder om det enten er individuelle ressurser eller eksterne vi henter og bruker for å løse et problem.

Erfaringer som kan bli helsebringende ressurser da vi kan bruke de til å løse likeartede fremtidige helseproblemer (Linström & Eriksson, 2015, s. 40). Hensikten med disse helsestrategiene er å sette oss i stand til å leve et produktivt og aktivt liv som samsvarer med ottawa-charteret.

2.2 Relasjonsarbeid

I boken «Hvem er du?» (2018) som er skrevet av blant annet John Vidar Strømstad tar de utgangspunkt i miljøterapeutenes relasjonsarbeid på psykiatriske avdelinger. Det er allikevel aktuelt på andre felt der relasjonen mellom den ansatte og bruker er betydningsfull for videre hjelpearbeid. Flere studier viser at pasienter som er innlagt på psykiatriske avdelinger legger mest vekt på empatisk, støttende og tillitsvekkende behandlere og et menneskelig miljø (Strømstad & Torbjørnsen, 2018, s. 41). Det betyr for å oppnå en god relasjon må de ansatte respektere pasienten. De ansatte må kunne sette av tid med pasienten slik at det skaper et trygt terapeutisk miljø. I boken påstår forfatterne at relasjonskompetansen er noe det burde være et spesielt fokus på. Dette innebærer at personalet har tilegnet seg kunnskap om hvordan de best mulig møter pasienter med ulike typer lidelser. Pasientene er som regel i en sårbar situasjon. Derfor er det viktig at de ansatte har kunnskap om når det er akseptabelt å vise nærhet eller holde avstand til pasienten (Strømstad & Torbjørnsen, 2018, s. 41). Første møtet med pasient vil kunne ha konsekvenser for videre behandling. Ansatte må kunne tilrettelegge for et godt første møte slik at pasienten stoler på de ansatte og føler seg trygg.

I relasjonskompetansen er det flere sentrale komponenter slik som motoverføringsreaksjoner. Kunnskap om hva slags reaksjoner pasienter vekker hos den ansatte er avgjørende for møtet mellom pasient og ansatt. Derfor burde arbeidsplassen ha en kultur hvor det er rom for å dele og vurdere ulike følelsesmessige reaksjoner ansatte har. Forskning viser at pasienter som har suicidal adferd eller er aggressive har tendenser til å vekke negative motoverføringsreaksjoner hos de ansatte. Derfor kan en refleksjon over slike situasjoner kunne gjøre ansatte bevisste og bedre behandlingsutfallet. De ansatte må kunne beherske sine egne følelser på en profesjonell måte fremfor å utagere på en

uhensiktsmessig måte slik som å kjefta på pasienten (Strømstad & Torbjørnsen, 2018, s. 42).

2.3.0 Salutogenese

Jeg har valgt salutogenese til å belyse problemstillingen på grunn av at teorien legger vekt på faktorer som fremmer god helse (Antonovsky, 2012, s. 30). Teorien kan ses i sammenheng med det som skjer når uteseksjonen motiverer ungdommene til å møte opp på skolen eller å ta imot hjelp. Mot slutten av 1970-tallet ble begrepet salutogenese skapt av den medisinske sosiologen Aron Antonovsky. Hans interesser var blant annet stressteori hvor han hadde gjennomført en studie av kvinner som hadde vært igjennom belastende livshendelser slik som holocaust. Antonovsky var interessert i de kvinnene som til tross for å ha vært gjennom holocaust klarte seg bra i livet. Det fikk han til å stille spørsmålet «hva er det som gir oss god helse?». Antonovsky dybdeintervjuet de kvinnene og skapte et nytt rammeverk for å forstå helse (Linström & Eriksson, 2015, s. 15).

Selve begrepet salutogenese er definert som «*en bevegelse i en retning av den positive enden av kontinuumet mellom helse og uhelse* (Antonovsky, 2012, s. 36)».

Antonovsky sitt synspunkt var at mennesket ikke kunne klassifiseres som enten friske eller syke, men at mennesket heller skulle plasseres i et flerdimensjonalt kontinuum mellom helse og uhelse. Ved en endring av fokus fra årsak til at personen ble syk skulle man nå fokusere på hva slags mestringsstrategier som finnes.

Antonovsky oppfordret oss til å ikke lete etter det umulige som er hvorfor mennesket ble rammet av sykdommen, men å fokusere på hvilke faktorer som gjør at personen klarer seg (Antonovsky, 2012, s. 36).

2.3.1 Opplevelse av sammenheng - OAS

Opplevelsen av sammenheng er en viktig del av den salutogene modellen.

Opplevelse av sammenheng er avgjørende for plasseringen mellom uhelse og helse. OAS- skalaen består av opplevelsen av sammenheng, men også de tre dimensjonene; begripelighet, håndterbarhet og meningsfullhet. OAS er verktøy for måling av helse. De tre dimensjonene er kjernekompetansen i OAS – verktøyet og var

gjennomgangstemaer i hans studiet. Antonovsky gjennomførte ustrukturerte intervju med kvinner som hadde gått igjennom alvorlige traumer og allikevel klart seg godt i livet (Antonovsky, 2012, s. 39).

Kvinnene som skåret høyt på håndterbarhet, meningsfullhet og begripelighet hadde sterk OAS. Antonovsky definerte håndterbarhet ved i hvilken grad man opplever å ha ressurser til rådighet til å håndtere de kravene man stilles ovenfor. Hvis man skårer høyt på håndterbarhet følte man seg ikke som et offer av det man blir utsatt for eller at livet var urettferdig mot en (Antonovsky, 2012, s. 41). Meningsfullhet beskriver Antonovsky som et uttrykk for det som driver motivasjonen eller hvordan man forstår livet rent følelsesmessig. Når man for eksempel opplever negative hendelser slik som å få sparken, bli syk eller at noen nærstående dør. Hvis personen i sin livssituasjon opplever en høy grad av meningsfullhet, vil personen kunne håndtere slike hendelser og finne en mening med denne for å så komme seg bra ut av det. Den siste faktoren begripelighet. Begripelighet omhandler hvordan man håndterer de ulike stimuli man blir utsatt for. En person som skårer høyt på begripelighet forventer og håndterer stimuli som man møter på, og hvis det kommer uventede stimuli så klarer man å sette det inn i en sammenheng og gi det en plausibel forklaring (Antonovsky, 2012, s. 41).

2.3.2 Generelle motstandsressurser

Forutsetning for utviklingen av OAS er generelle motstandsressurser. Generelle motstandsressurser ligger i menneskene og består av de ressursene som er knyttet til det enkelte mennesket med sin kapasitet. De består også av både materielle og ikke materielle kvaliteter - alt fra det menneskene er omgitt av slik som penger, selvbylde, kunnskap, sosiale relasjoner, religion, sunne holdninger, kontakt med indre følelser eller oppfatning av meningsinnhold i sitt eget liv. Det må være minst fire av de generelle motstandsressursene tilstede for å kunne utvikle en sterk OAS (Linström & Eriksson, 2015, s. 30). Det handler ikke kun om å ha disse ressursene til rådighet, men man må også kunne bruke de på måter som er positive for vår helse (Linström & Eriksson, 2015, s. 30).

Sammenhengene mellom OAS og motstandsressurser er definert som «*fenomener som skaper komplekser av livsopplevelser preget av indre sammenheng, medbestemmelse og balanse mellom over- og underbelastning* (Antonovsky, 2012, s. 140)». Generelle motstandsressurser skaper livsopplevelser som bidrar til å utvikle en sterk OAS. Underskudd på motstandsressurser virker motsatt da det vil være til stede faktorer som kan være skadelige for OAS. Dette kan bestå i slikt som stressende livssituasjoner som kan ha en uviss virkning. Stressfaktorer er beskrevet som motstandsressursens motstykke og har negative konsekvenser. Fravær av blant annet generelle motstandsressurser kan bli en stressfaktor. Det som skaper gode livsopplevelser preges av indre sammenheng, medbestemmelse og en balanse mellom underbelastning og overbelastning i OAS (Antonovsky, 2012, s. 140).

Det kommer frem forskjellige former for kritikk mot den salutogene modellen blant annet ved at begrepet OAS er uklart da det er sammenblandet med emosjoner. I tillegg finnes det allerede eksisterende begreper som forklarer helse. Kritikken går også på at det mangler evidens for stabiliteten av opplevelse og sammenhengene med de nevnte faktorene over tid (Linström & Eriksson, 2015, s. 64). Selv om begrepet OAS har blitt kritisert har teorien mye å tilføre i helsefremmende arbeid og dermed i denne studien. Tilnærmingen legger vekt på menneskets ressurser og faktorer som fremmer god helse. Denne modellen skal ikke brukes isolert i studien, men benyttes sammen med intervjuer, temaanalysen og andre teorier som i sin helhet skal svare på problemstillingen.

3.0 Tidligere forskning

I dette kapitlet vil tidligere forskning på områder relevante for min studie gjennomgås. Det blir en gjennomgang av forskning på uteseksjonen, oppsøkende sosialt arbeid og salutogenese i forhold til ungdom. Jeg gjennomgår tidligere forskning for å se hvilken forskning som allerede eksisterer og for å avdekke eventuelle kunnskapshull.

3.1 Litteratursøk

Ifølge Dalland er det i litteraturen man finner teori som kan hjelpe oss til å se hvilke data vi trenger, og deretter kan vi forstå materialet som er samlet inn. I begynnelsen av søket er det viktig at søkene ikke er for snevre. Hvis man gjør gode litteratursøk så kan det bidra til å avklare og definere nøkkelbegreper, klargjøre eget utgangspunkt og presisere problemstillingen (Dalland, 2020, s. 213). Det er 3 områder som er spesielt interessante for denne studien og det er: uteseksjonen, oppsøkende sosialt arbeid, og salutogenesemodellen relatert til ungdommer. Kriteriene for ekskludering av søkene var at de ikke skulle være eldre enn 5 år, og ikke være en master- eller bacheloroppgave. Når jeg fikk mange treff la jeg til flere avgrensninger slik nevnt i tabellene. Jeg foretok et test søk i alle databasene først. Jeg fikk mest treff på: Oria, google Scholar, idunn, Fontene og Pubmed og derfor brukte jeg disse databasene for videre søk. I første omgang var det søk på uteseksjonen og ungdommene for å se om det fantes tidligere forskning på uteseksjonen og brukererfaring.

3.2 Uteseksjonen

Database	Søkeord	Dato for søk	Antall treff	Antall aktuelle
<u>Oria</u>	«Uteseksjonen»	11.04.2023	3	2
	«Utekontakten»	11.04.2023	2	0
Idunn	«Uteseksjonen»	11.04.2023	2	0
	«Utekontakten»	11.04.2023	5	0
Fontene	«Uteseksjonen»	11.04.2023	1	0
	«Utekontakten»	11.04.2023	1	0
<u>Google Scholar</u>	«Uteseksjonen»	11.04.2023	53	3
	«Utekontakten»	11.04.2023	43	0
<u>Pubmed</u>	«Uteseksjonen»	11.04.2023	1	0
	«Utekontakten»	11.04.2023	0	0

Tabell over søk «uteseksjonen».

I stortingsmeldingen om ungdommens utfordringer er det lagt til grunn at helse- og omsorgstjenesten har ansvar for å tilby nødvendige helse- og omsorgstjenester til personer som oppholder seg i kommunen (Meld.St.34, 2020-2021, s. 56). Det overordnede målet er å sikre at innbyggerne i kommunen får et helhetlig, og sammenhengende tjenestetilbud som er tilpasset den enkelte brukers behov. Helse og omsorgstjenesten har også et ansvar for å fremme helse og forebygge sykdom, skade og sosiale problemer. Dette betyr at en tidlig intervensjon og forebygging er nødvendig for å unngå problemutvikling (Meld.St.34, 2020-2021, s. 57).

Ut ifra tabellen går det tydelig frem at uteseksjonen eller utekontakten generelt ikke er institusjoner det er forsket så mye på. Det er lite rapporter eller studier å finne om hvordan ungdommene erfarer uteseksjonen. Det fantes allikevel en rapport som gikk ut på å vurdere Stavanger kommunes oppfølging av risikoutsatte barn og unge. Den var utgitt av Rogaland Revisjon i 2018. Uteseksjonen er nevnt som en av tiltakene mot kriminalitet blant unge (Forvaltningsrevisjon, 2018, s. 5). Rapporten viser at antall ungdommer som har fått individuell oppfølging av uteseksjonen har økt. Dette blir oppgitt av ungdommene tar kontakt med dem på grunn av familiekonflikter, rus, skolefravær eller psykisk helse, og overgrepssproblematikk blant annet. De ansatte i uteseksjonen melder også om en økning i timeantallet til

hver enkelt ungdom. Det vil i stor grad være et prioriterings eller ressurs spørsmål om de har tid nok (Forvaltningsrevisjon, 2018, s. 35).

I søket fant jeg en evaluering av foreldrestøttetjenester i bydelen Storhaug i Stavanger kommune fra 2019. Det var få av foreldrene som svarte at de hadde benyttet uteseksjonen sitt tilbud. Foreldre som hadde benyttet tilbudet var stort sett fornøyd med tilbudet (Johansen et al., 2019, s. 23). Kontakten med uteseksjonen oppsto gjennom at barnet som allerede hadde benyttet seg av uteseksjonen sine tilbud. Foreldrene nevnte i intervjuene at de hadde satt pris på om de hadde fått tidligere informasjon om tilbudene til uteseksjonen slike som veiledning eller samtaletilbud. I evalueringen kommer det frem at kommunikasjonen mellom uteseksjonen og foreldre kunne vært bedre. Det fremgår at forholdet til uteseksjonen ble utfordrende når barna fylte 18 år da dialogen da mellom uteseksjonen og foreldrene var ikke like åpen lenger (Johansen et al., 2019, s. 33). Jeg fant tidligere masteroppgaver skrevet om hvordan ungdommene erfarer uteseksjonen, men det var fra andre byer slik som Bergen og Oslo. Dette kan tyde på at det er et kunnskapshull for hvordan ungdommene i Stavanger erfarer uteseksjonen.

3.3 Oppsøkende sosialt arbeid

Database	Søkeord	Dato for søk	Antall treff	Avgrensinger	Antall aktuelle
Oria	«Oppsøkende sosialt arbeid» «Outreach youth work»	14.04.2023	5	Ingen	2
		14.04.2023	491	«fagfelleverdert» + «social work»	126
Idunn	«Oppsøkende sosialt arbeid» «Outreach youth work»	18.04.2023	180	+ «ungdom»	112
		18.04.2023	8	Ingen	0
Fontene	«Oppsøkende sosialt arbeid» «Outreach youth work»	18.04.2023	417	Ingen	0
		18.04.2023	155	Ingen	0
Google Scholar	«Oppsøkende sosialt arbeid» «Outreach youth work»	18.04.2023	83	+ «ungdom»	75
		19.04.2023	1930	+ «social work»	1910
Pubmed	«Outreach youth work»	19.04.2023	202	+ «social work»	110

Tabell over søk «opsøkende sosialt arbeid».

De politiske signalene når det gjelder prioritering av det oppsøkende ungdomsarbeidet har variert gjennom årene. Selv om oppsøkende ungdomsarbeid er nevnt i flere styringsdokumenter er det få konkrete og forpliktende formuleringer. Oppsøkende ungdomsarbeid er en ikke-lovpålagt tjeneste, som allikevel har klart å vokse de siste årene (Pettersen, 2019, s. 68). Med utviklingen har ført til en økt bekymring for manglende nasjonal koordinering og satsing på oppsøkende arbeid. Uteseksjonen har allikevel i samarbeid med bydelene klart å utvikle en felles faglig standard for oppsøkende arbeid rettet mot ungdom uten en nasjonal koordinering (Pettersen, 2019, s. 74).

Som tabellen viser er det mye forskning, rapporter og andre artikler om oppsøkende sosialt arbeid. Blant annet er det gjort en evaluering av et prosjekt som heter Medborgerskapsprosjektet. Medborgerskapsprosjekt er organisert i Alna barnevernstjeneste og bygger på bydelens forebyggende ungdomsarbeid. De ansatte hadde fire definerte arbeidsoppgaver: Oppsøkende sosialt arbeid i byens nabolag på ettermiddag og kveld, oppsøkende sosialt arbeid på skoler, gruppevirksomhet og tiltaksarbeid. Fra Medborgerprosjektets rapportering til Bufdir fremgår det at en gjennom oppsøkende sosialt arbeid klarer å etablere gode relasjoner til barn og unge

i målgruppen og at miljøarbeiderne kommer i posisjon til å drive endringsarbeid (Lid et al., 2022, s. 117). Enkeltungdom identifiseres der det observeres tegn som antyder utprøving og tanker om deltakelse i kriminalitet. Dette gjør at miljøarbeiderne kan følge opp ungdommene og kan jobbe mer treffsikkert. Miljøarbeiderne i prosjektet opplevde at ungdommene etterspør oppfølging fra miljøarbeideren. En viktig erfaring miljøarbeiderne har hatt i prosjektet er at ungdom kan visse en avstandtaken til voksne og da særlig i en alder der de avslutter ungdomsskolen og begynner på videregående skole. For å kunne bevare relasjonen og være en betydningsfull voksen for ungdommene krevdes det en involvering og tilstedeværelse i ungdommens liv utover den formelle arbeidsbeskrivelsen. Eksempelvis hadde miljøarbeiderne økt sin tilgjengelighet for ungdommen til tidsrommet 24/7 der de svarer på meldinger (Lid et al., 2022, s. 117).

Et annet funn var en fellesfaglig standard for oppsøkende arbeid rettet mot utsatte unge kalt «*Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom*».

Oslostandarden inneholder en kartlegging over hva som er ungdomsvennlige tjenester basert på ungdommenes egne opplysninger. Ungdommene vektlagt momenter oppfølging på ungdommens egne arenaer, fagkompetanse og kulturell kunnskap om ungdom, ansatte som er fleksible, hjelp til praktiske ting og gjennomføring av samtaler, gruppeaktiviteter, og aktiviteter som verktøy blant annet (Byrådet, 2020, s. 30). Ungdomsmiljøene er stadig i endring blant annet med hensyn til hvor de oppholder seg. Utsatte miljøer vil stadig forandre karakter. Derfor kan ikke oppsøkende sosialt arbeid basere seg på kun leveårsstatistikk eller annen form for generalisert kunnskap. Man er avhengig av kontakt med-, og innpass i de ulike ungdomsmiljøene for å få tilgang til de dagsaktuelle temaene som opptar ungdommene. Avdekking av de viktigste risikofaktorene og en identifisering av hvilke ungdommer som står i fare for å utvikle problemer krever derfor en annen tilnærming enn å sitte på kontoret (Byrådet, 2020, s. 14).

3.4 Salutogenese

Database	Søkeord	Dato for søk	Antall treff	Avgrensinger	Antall aktuelle
Oria	«Salutogenese modell + ungdom» «Salutogenese model + youth»	24.04.2023	1	Ingen	0
		24.04.2023	3	Ingen	1
Idunn	«Salutogenese modell + ungdom» «Salutogenese model + youth»	24.04.2023	9	Ingen	2
		24.04.2023	0	Ingen	0
Fontene	««Salutogenese modell + ungdom»» «Salutogenese model+ youth»	24.04.2023	61	Ingen	1
		24.04.2023	20	Ingen	0
Google Scholar	««Salutogenese modell + ungdom»» «Salutogenese model + youth»	24.04.2023	423	Ingen	6
		24.04.2023	230	Ingen	10
Pubmed	«Salutogenese model + youth»	24.04.2023	66	Ingen	7

Tabell over søk «Salutogenesemodellen».

Salutogenesemodellen gir i sammenheng med ungdommer mange funn. Modellen var mye brukt i oppgaver, artikler og studier. Da jeg søkte i databasene fant jeg et kapittel fra boken «God helse» som undersøkte psykisk helse og velværet hos ungdom i en betydning av den salutogenesemodellen har for opplevelse av sammenheng (OAS). Antonovsky mente at en sterk OAS var en mestringsressurs og gir motivasjon og tiltro til å kjenne igjen ressursene i seg selv og omgivelsene (Moksnes, 2021, s. 230). Sammenheng mellom OAS og helse hos ungdom består i at OAS fungerer som en buffer og en mestringsressurs i møtet med stress. Ungdommene sin opplevelse av livet som noe begripelig, håndterbart og meningsfullt har mye å si for egen opplevelse av helse. Funnene fra dette studiet støtter hypotesen om at sterk OAS har sammenheng med lavere symptomnivå på depresjon, angst, og høyere tilfredshet med livet samt det mentale velværet. Det vises i studien at OAS er en viktig mestringsressurs for den psykiske helsen (Moksnes, 2021, s. 242).

Et annet funn var en artikkel som så på unge med psykiske lidelser erfaringer med langvarige avklaringsprosesser hos NAV. Artikkelen legger vekt på hvordan betydningen av å være i en meningsbærende sammenheng er viktig i forhold til unges evne til mestring (Åsheim, 2018). I lys av den salutogenesemodellen kan unge i avklaringsprosess oppleve en opphopning av

erfaringer påvirket av ubalanse mellom underskudd og resurser. Dette kan påvirke unge sin arbeidsevne og helse i en negativ forstand (Åsheim, 2018).

Jeg fant en evaluering om tilbudet Jegersberg gård gir som et alternativt opplæringstilbud for barn og unge med utfordringer i ordinær skole. Rapporten tar for seg erfaringer hos brukerne. I rapporten bruker de den salutogene helsefremmende teorien for å beskrive hvordan en person trenger å være en del av meningsfulle og gjennomførbare aktiviteter for å kunne oppleve en OAS gjennom mestring (Arnesen & Migle, 2022, s. 5). Et viktig funn i rapporten var at alle de tre komponentene i salutogenese teorien har vært til stede. Elevene har fått bedre forståelse av sine utfordringer (håndterbarhet), elevene har lært av prosessen (meningsfullhet) og fått større selvinnsikt og økt selvfølelse (begripelighet) (Arnesen & Migle, 2022, s. 39). Overgangene i ungdomstiden inneholder faser i livet som er spesielt interessante for forskning på opplevd sammenheng, individets kapasitet til å takle stressfaktorer og å skape en god helse (Arnesen & Migle, 2022, s. 39).

4.0 Metode

Hensikten med metodekapittelet er å gi tilstrekkelig informasjon til at leser kan bedømme innholdet her og hva som har vært hensiktsmessig i forhold til de spørsmålene jeg ønsker å svare på. Med dette kapittelet vil jeg gi en detaljert fremstilling og grundig beskrivelse av det metodegrunnlag som er benyttet. Målet er at studiens kontekst, teoretiske forankring, kvalitet og overføringsverdi skal kunne vurderes etter å ha lest kapittelet. Alle fasene i denne forskningsprosessen vil bli presentert nøye.

4.1 Kvalitativ metode

Jeg har valgt et kvalitativt design for denne studien hvor målet er å gi en mest mulig presis beskrivelse av hvordan ungdommene erfarer uteseksjonen. Kjennetegnet til en kvalitativ metode er at den ikke inneholder en analytisk hovedretning, men er mer opptatt av fortolkningsprosesser i studien. Datamaterialet blir samlet opp ved bruk av metoder som intervjuer, deltagende observasjoner eller dokumenter hvor meningsinnholdet analyseres. Jeg valgte et kvalitativt design fordi et kvalitativt design vil fokusere på ungdommenes perspektiv og forståelseshorisont til uteseksjonen. Da et slikt perspektiv og en slik forståelse klart vil ha et subjektivt preg kan det være fordeler med en kvalitativ metode (Johannessen et al., 2016, s. 78). Undersøkelsen gav rom for å gå i dybden og fange opp ungdommens opplevelser og erfaringer de måtte ha.

En kvalitativ forskningsmetode kan gjennomføres på mange måter slik som ved grounded theory, case design eller etnografi. Derfor blir høy transparens målet i denne studien (Johannessen et al., 2016, s. 78). Med transparens menes her hvordan detaljene er beskrevet i studien og høy transparens betraktes gjerne som en positiv kvalitet ved forskningen. Vitenskapelig virksomhet består i å få frem sann kunnskap og dette var også fokuset under studieprosessen. I denne studien vil det handle om å frembringe en sann beskrivelse av hvilke erfaringer ungdommer har hatt med uteseksjonen.

Den positivistiske retningen har sitt opphav i naturvitenskapen mens hermeneutikk er studiet av mennesket og menneskeskapte fenomener. Dette studiet er bygget opp innenfor den hermeneutisk og fenomenologiske kunnskapstradisjonen (Dalland, 2020, s. 41). Hermeneutiske og fenomenologiske betegnelser brukes hver for seg men også sammen. Begge retningene har også levert sentrale bidrag til de kvalitative metodene. Det finnes innhold fra både hermeneutikk og fenomenologi i alle de kvalitative metodene. Slik som bevegelse mellom del og helhet samt teksttolkning. I følge Kirsti Malterud (2017) må en tolkning av menneskelige erfaringer ses i lys av konteksten man befinner seg i. Derfor vil man kunne finne spor av både fenomenologiske og hermeneutiske tenking i denne studien (Malterud, 2017, s. 29).

Med et fenomenologisk perspektiv får en den subjektive opplevelsen.

Fenomenologisk reduksjon og livsverden er sentrale begreper i denne metodologiske tankegangen. Asbjørn Johannessen (2016) hevder at argumentet for å bruke dette perspektivet er at mennesket kan ikke studeres på samme måte som en gjenstand. Mennesket må studeres som et handlende, følende, menende, opplevende og forstående vesen (Johannessen et al., 2016, s. 78). Dette er også et mål i denne studien. Respondentenes subjektive opplevelse er min oppgave å oppnå å få frem. En forståelse av en dypere mening i menneskenes erfaringsgrunnlag (Thagaard, 2018, s. 36). Et sentralt begrep i denne tilnærmingen er livsverden hvor man setter søkelys på fenomener ut fra respondentens livsverden. For å innhente fyldige beskrivelser må det derfor stilles åpne spørsmål (Ellingsen & Drageset, 2008, s. 26). Målet med et fenomenologisk retning er en objektiv tilnærming mot undersøkelsesobjektet noe som er viktig for troverdigheten av studiet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 45). Fenomenologisk reduksjon betyr «å sette i parentes». Det betyr at studieobjektet må studeres slik at målet er å komme fram til en fordomsfri beskrivelse av studieobjektet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 45).

I forhold til studiens hensikt som er å beskrive ungdommens erfaringer med uteseksjonen var det å søke etter ungdommens erfaring og subjektive meninger sentralt. Målet var alltid å belyse uteseksjonen gjennom respondentens utgangspunkt (Ellingsen & Drageset, 2008, s. 28). Selv om jeg som student allerede hadde en

oppfatninger og antagelser om hvordan ungdommene opplevde uteseksjonen, så måtte jeg avstå fra mine egne meninger og synspunkter. Poenget med et fenomenologisk utgangspunkt er at forskeren skal prøve å se bort fra egne synspunkter og heller legge vekt på respondentens erfaringer gjennom deres livsverden.

4.2 Utvalg

I all samfunnsforskning er det å velge ut hvem som skal være med viktig. Forskjellen mellom kvantitative og kvalitative studier er at i kvantitative studier er de opptatt av et tilfeldig utvalg av respondenter mens det i kvalitative studier vil det være andre prinsipper som gjelder (Johannessen et al., 2016, s. 113). Hensikten med intervjuene er å oppnå fyldige beskrivelser slik at problemstillingen kan belyses fra forskjellige sider.

Rekrutteringsprosessen besto av snøballmetoden. Snøballmetoden ble naturlig da jeg selv ikke hadde tilgang eller kjennskap til noen ungdommer som var i kontakt med uteseksjonen. Snøballmetoden betyr at forskeren forhører seg med en person som vet mye om temaet. Personen henviser forskeren til informanter som kan være aktuelle og passer til formålet med forskningen (Johannessen et al., 2016, s. 119).

Utvalgsprosessen besto i at en ansatt ved uteseksjonen tok kontakt med ungdommer som er eller har vært i kontakt med uteseksjonen og passet beskrivelsen. De fikk et informasjonsskriv om intervjuet. Informasjonsskrivet inneholdt en presentasjon av studiet. På denne måten brøt ikke de ansatte taushetsplikten sin, og den ansatte som kjente ungdommene kunne velge ut de som passet kriteriene.

Kravene til deltagerne var at de er eller har vært i kontakt med uteseksjonen og at de var over 18 år. Det ble da seks informanter med i studien. I utgangspunktet var et ønske om at det skulle være tre jenter og tre gutter. Tanken var ved å velge like mange av hvert kjønn ble det variasjon i datamaterialet. På grunn av tilgjengelighet ble det 4 jenter og 2 gutter som deltok. Det var en informant som ikke var bosatt i Stavanger, men i en annen by. Dermed ble denne informanten uaktuell. Det var også

en informant som meldte sin interesse for å delta, men han var under 18 år. På grunn av at det kreves visse godkjenninger, ble ikke denne informanten valgt ut. Risikoen var at det ikke var noen eller for få som ønsket å delta slik at datamaterialet hadde blitt for lite og dermed ikke egnet seg til å kunne svare på problemstillingen. Dette er noe som er vanskelig å beregne da 10 informanter kan være for lite hvis beskrivelsene man får er for tynne til å kunne svare på problemstillingen. Noen intervjuer hadde en varighet på 20 minutter mens andre hadde en varighet på 60 minutter.

Da det var flest jenter som meldte seg ble informantene bestående av 4 jenter og 2 gutter. Deltagerne skulle være mellom 18 til 25 år og er i kontakt med uteseksjonen eller har vært det. De måtte også være bosatt i Stavanger kommune. Det var to jenter på 18 år, ei jente på 25 år og ei jente på 22 år. Guttene var 22 år og 23 år. To av jentene var enda i kontakt med uteseksjonen mens de andre hadde avsluttet kontakten.

4.3 En-til-en intervju

Kvalitativt intervju er den mest brukte metoden til å samle inn egne data på. Med intervju får man fyldige og detaljerte beskrivelser - noe som er målet. I tillegg kan intervjuet gi en trygghet da forsker får en mer deltagende rolle enn om metoden kun var observasjon. Kvale og Brinkmann (2009) mener kvalitative forskningsintervju er en samtale med et formål og en struktur. Metoden egner seg best når holdninger, erfaringer og meninger skal avdekkes (Johannessen et al., 2016, s. 145). Studiets mål er å nå fram til det som er ungdommens erfaringer og meninger. Gjennom samtaler med ungdommene får intervjuer et godt innblikk i hvordan det oppleves å være i kontakt med uteseksjonen.

Når intervjuet var bestemt, ble det spørsmål om hvilken type intervju som egnet seg da det er mange former for intervju typer. En av intervjuformene vil preges av lite struktur der det nesten blir en løs samtale mellom forsker og informant. Andre intervjuformer kan være mer strukturert. Med en strukturert tilnærming vil svarene

være mer sammenlignbare noe som kan være en fordel i noen studier. Den tredje fremgangsmåten er et semistrukturert intervju. Intervjuet er da delvis strukturert der en intervjuguide er til stedet. Jeg valgte semistrukturert intervju til dette studiet. På denne måten fikk jeg muligheten til å følge opp ungdommens utsagn og samtidig sørget for at man gikk igjennom de viktigste temaene (Thagaard, 2018, s. 91) Dette er mulig med de andre intervjumetodene også, men intervjuguiden ga en trygghet. Dette var det første gang jeg hadde gjennomført et intervju. Intervjuet hadde en fleksibel struktur der jeg kunne tilpasse spørsmålene underveis mens ungdommene pratet. Det ble da også en mulighet i intervjuet til å inkludere spørsmål om temaer som ikke var planlagt å ha med.

Etter at jeg valgte semistrukturert intervju ble spørsmålet om hvilken form intervjuet skulle ha. Tanken var å skape rammer som gjorde ungdommen komfortabel og trygg i intervjusituasjonen. På denne måten vil de lettere kunne dele ting og prate åpent. Jeg valgte fokusgruppeintervju først siden dette kunne gi en opplevelse av å være mindre formelt enn et en-til-en intervju. Fokusgruppeintervju består i et intervju med en moderator som organiserer og styrer diskusjonen mellom seks til tolv deltakere rundt et nærmere bestemt tema (Thagaard, 2018, s. 146).

Jeg la frem noen datoer til kontaktpersonen i uteseksjonen som igjen kontaktet de aktuelle ungdommene. Det viste seg at det var umulig at minimum seks ungdommer skulle møte opp på samme dag. Det var sommer og mange hadde reiseplaner eller var opptatt med sommerjobb. For å gjøre det enkelt forandret jeg intervjuformen til et en-til-en intervju. Noen av ungdommene foretrakk også dette da det var mindre skummelt å si noe alene til kun meg enn foran fem andre ungdommer. Ulempen var at ungdommene ikke fikk sjansen til å sammenlikne erfaringer eller ideer de hadde omkring samme tema med hverandre.

Fordelen med en-til-en intervju er at ungdommene kan gi mer personlige opplysninger og trenger ikke å tenke så mye på andre sine synspunkter eller meninger omkring det de måtte ha å si. På grunn av frykt for hva andre mener kan

det være at deltakerne holder viktig og interessant informasjon tilbake. Med et en-til-en intervju fikk jeg muligheten til og gå i dybden å hente erfaringer, meninger og oppfatninger ungdommene hadde. Det er fordeler og ulemper med begge metodene, men jeg hadde nok ikke hatt samme datamaterialet med en fokusgruppeintervju.

4.3.1 Intervjuguide

Intervjuguiden har som en lederfunksjon gjennom hele intervjuet. Guiden skal hjelpe intervjuer med å huske hvilke temaer som skal tas opp. Når man forbereder intervjuguiden er det også en forberedelse rent faglig og mentalt på hva som kan oppstå i intervjusituasjonen (Dalland, 2020, s. 83). Jeg hadde ingen erfaring med å gjøre intervjuer fra før av. Derfor ble det å utarbeide en god intervjuguide viktig. Siden Intervjuguiden kunne være til hjelp under intervjuet hvis jeg skulle glemme noe. Intervjuguiden hjalp meg også i forberedelsesfasen der strukturen på intervjuet skulle skapes. Det viktigste var å skape rom hvor ungdommene åpent kan dele sine erfaringer. Ungdommene må kunne snakke fritt og åpent om både sine positive og negative erfaringer. Derfor la jeg opp intervjuguiden med en introduksjonsdel der jeg presenterte meg selv og min bakgrunn. Videre ga jeg litt informasjon om masteroppgaven som temaet den omhandlet i tillegg til å presentere den daværende problemstillingen. Jeg sa også at alle svar er ok, og at ingen svar er gale eller riktige. På denne måten fikk ungdommene bli kjent med meg og ble forberedt på spørsmålene som eventuelt kunne komme.

Etter introduksjonen informerte jeg ungdommene om tilgangen til datamaterialet, bruk av lydopptak og at de kan trekke seg når de vil uten å gi en forklaring. Etter informasjonen kom spørsmålene. Under selve intervjuet handler det om å skape rom for en åpen intervjusituasjon. Slik øker sjansen for å få mer spontane, levende og uventede svar (Dalland, 2020, s. 83). Det er derfor viktig at intervjuer ikke leser av spørsmålene fra en liste, men at spørsmålene også utvikles i samtalen og følger av de svarene som blir gitt. Det er anbefalt av Dalland å begynne med det som er faktaorientert og lett å besvare. De første spørsmålene var generelle spørsmål om ungdommene slike som hvor de kommer fra, hvor gamle de er også videre. De

temaene som ansees å være viktige venter man til inntil man har snakket seg varme og informanten har opparbeidet seg tillit hos intervjupersonen (Dalland, 2020, s. 83).

Intervjuguiden er basert på et dramaturgiske aspekt som betyr at intervjuet er strukturert ved en emosjonell stigning (Thagaard, 2018, s. 100). Derfor omhandler det tredje temaet hvordan ungdommene oppfatter og erfarer uteseksjonen.

Ungdommene ble stilt spørsmål om deres synspunkter, opplevelser og erfaringer. Jeg måtte etablere en god kontakt med ungdommene for at de skal kunne gi en så fyldig informasjon som mulig (Thagaard, 2018, s. 100). Intervjuguiden fungerte som et godt verktøy under intervjuet, Etter at jeg hadde gjennomført de første intervjuene ble jeg mer og mer trygg og kunne letter hvert legge bort intervjuguiden. Uansett var den grei å ha i det tilfellet at intervjuet gikk for langt ut av kurs eller for det tilfellet at jeg glemte neste tema.

4.4 Gjennomføring av intervjuene

boken «*systematikk og innlevelse*» skrevet av Tove Thagaard (2018) hevdes det at et godt intervju vil gi studiet verdifullt materiale som kan belyse problemstillingen på en god måte. Det er flere forhold som vil påvirker intervjuet. Oppgaven min som intervjuer er å presentere temaene og lede samtalen på en måte som får ungdommene til å fortelle mest mulig fritt og med minst mulig grad av påvirkning utenfra (Thagaard, 2018, s. 99). Det ble gjennomført 6-en-til-en intervju på forskjellige dager og tidspunkt alt etter hva som passet. Gjennomføringen av intervjuene skjedde i juni 2022 da jeg skulle på studentutveksling fra og med juli 2022.

Ungdommene fikk selv velge sted for intervjuet. Jeg foreslo universitetet i Stavanger, Sølvberget bibliotek eller en Cafe. Fire av intervjuene ble gjennomført på Sølvberget bibliotek i sentrum av Stavanger. Et intervju ble avvirket digitalt og et annet på Starbucks Cafe. De fleste ungdommene ville gjennomføre det på biblioteket i byen kan være fordi lokalet er kjent for de fleste og at det ligger sentralt til. Hvis intervjuet hadde foregått på universitet for eksempel, ville dette vært ukjente lokaler for intervjuobjektene men kjente, og trygge lokaler for meg som er student der. I

tillegg kan det være at et fremmed lokale kunne medført at færre deltok. Det kan også være vanskelig å komme seg til universitet i Stavanger siden det ligger på Ullandhaug og ikke i byen.

Innledningsvis i intervjuet presenterte jeg meg selv og informerte om masteroppgaven og hva spørsmålene ville omhandle. Jeg presenterte hva det ville innebære med å delta ved at det blir gitt informasjon om at det blir gjort lydopptak av det ungdommen sier, at de garanteres anonymitet og de blir informert om sin rett til å avslutte intervjuet når som helst. Det var satt av 1 time og 30 minutter til intervjuet. Etter presentasjonen av meg selv og studiet fikk ungdommen et informasjonsskriv og en samtykkeerklæring. De måtte skrive under samtykkeerklæring før selve intervjuet begynte. De fikk tid til å lese igjennom det, og når de hadde lest det og skrevet under begynte intervjuet.

Første delen av intervjuet besto av en introduksjon. Jeg stilte spørsmål om alder, familie, fritidsinteresser og utdanning blant annet. Dette ble gjort for å bli kjent med informanten samt for å etablere en relasjon og et tillitsforhold. Deretter introduserte jeg temaene og jeg stilte spørsmål om informantenes egne erfaringer med uteseksjonen. Jeg spurte de om hvordan de kom i kontakt med uteseksjonen, og hva det var som gjorde at de valgte å holde kontakten med uteseksjonen blant annet. I det påfølgende tema omhandlet spørsmålene mer om informantenes synspunkter på uteseksjonen. Informantene fikk også spørsmål om hvordan de tror ungdommer med utfordrende liv allikevel klarer seg. Til slutt fikk de muligheten til å tilføye noe hvis de ønsket det. Ut ifra disse en-til-en-intervju gjorde jeg svært nyttige erfaringer med denne metoden, men samtidig kunne denne metoden være utfordrende. Til tider sa ungdommene svært lite, og jeg måtte stille en del flere spørsmål for å få utdypende svar. Det var også ungdommer som pratet veldig mye og kunne fravike det aktuelle temaet fullstendig. Da måtte jeg avbryte og stille spørsmålet på nytt. Intervjuene opplevdes allikevel som interessante da ungdommene var åpne om erfaringene sine og hadde mange bra innspill.

4.5 Transkribering og databehandling

Under intervjuet brukte jeg lydopptak med en nettskjema-diktafonappen lagret på en gammel telefon jeg hadde. Ved å ta opp lyden fikk jeg med meg alt som ble sagt.

Først måtte jeg opprette et nettskjema via feide pålogging. Når skjemaet var aktivisert kunne jeg begynne å bruke opptakeren. Alle lydfilene ble tatt opp direkte på nettverkskjema- diktafonappen. Opptakene ble umiddelbart kryptert på telefonen og ikke lagret på selve telefonen, men i nettverkskjemaet. Lydfilene ble ikke lastet ned, men spilt av i skjemaet inne på appen. På denne måten var det kun jeg som hadde tilgang til lydfilene. Siden det var en gammel telefon som jeg brukte kunne jeg oppbevare telefonen en plass hvor det var kun jeg som hadde tilgang til den. Under intervjuet hadde jeg også med meg en notatblokk hvis jeg følte for å skrive noe ned, men den brukte jeg ikke. Under intervjuet følte jeg at samtalen fløt bedre hvis jeg ikke måtte stoppe opp for å skrive ting ned.

Jeg transkriberte på bokmål som en del av anonymiseringsprosessen. Alt som ungdommene sa skrev jeg ned. Ord som «eh», «altså» og «likksom» skrev jeg også ned. Da de viste usikkerhet, hadde tenkepauser eller på annen måte ga relevant informasjon der det kommer frem at ungdommene synes det er vanskelig å svare, forstå spørsmålet eller trenger betenkningstid ble dem gitt den tiden de trengte. Det jeg oppfattet som gjenkjennbart ble anonymisert. Dette innebærer stedsnavn, personnavn og spesifikke beskrivelser som kunne avsløre deltakerens identitet. Ungdomsmiljøet i Stavanger er ikke stort så derfor er denne prosessen viktig slik at deltakerne i intervjuet ikke blir gjenkjent. Da transkriberingen var ferdig gikk jeg igjennom taleopptaket en ekstra gang for å dobbeltsjekke at alt fra intervjuet i lydopptaket var blitt skrevet ned. Etter transkriberingen slettet jeg alle lydopptak fra alle elektroniske enheter. Transkriberingen skrev jeg inn i et Word-dokument, og senere flyttet over til Nvivo for analysering.

4.6 Tematisk analyse

Jeg har valgt å bruke tematisk analyse som analysemetode for bearbeiding av datamaterialet. Virginia Braun og Victoria Clarke (2006) definerer tematisk analyse

som “*..a method for identifying, analyzing and reporting patterns themes within data* (Braun & Clarke, 2006).” En analyse innebærer å finne data som svarer på forskningsspørsmålet. Metoden brukes når målet er å utforske og oppnå en forståelse av et problem eller ide. Den tematiske analysen skiller seg ut fra andre metoder da den brukes til å tematisk beskrive mønstre fra et kvalitativt datamaterialet. Det er en oppskrift på hvordan man kan lete. Ved å følge denne analysemetoden er forskeren sikret at analyseprosessen er grundig og systematisk (Johannessen, 2018, s. 282). Den involverer mange avgjørelser blant annet om hva som analysen skal inkludere og eventuelt ekskludere. Braun og Clarke (2006) beskriver et tema som viktig i datamaterialet når det er en relasjon til forskningsspørsmålet. Temaet skal også representere et mønster eller meningen med datamaterialet.

Det er to måter i tematisk analyse for å finne temaene eller mønstrene i datamaterialet. Den ene er den induktive metoden som betyr at temaene kjennetegnes ved at de er sterkt tilknyttet datamaterialet i seg selv. Ved bruk av denne metoden har datamaterialet blitt samlet med tanke på formålet med forskningen som for eksempel er intervju eller fokusgruppe. Med denne metoden vil ikke være drevet av det teoretiske perspektivet for området og heller ikke av spørsmålene som blir stilt til informantene. Dette er da en prosess hvor koding av datamaterialet gjøres uten å at det skal passe inn i forutbestemte rammer eller forskerens forforståelse. Denne metoden er drevet av datamaterialet. Den deduktive metoden som kalles den teoretiske tematiske analysen er drevet av forskerens teoretiske eller analytiske interesse. Denne formen er mindre beskrivende, men er en mer detaljert analyse. Da bestemmer man koder for å få svar på forskningsspørsmålet.

Det er den deduktive metoden som er valgt for denne studien. Den går fra teori til empiri med bruk av Braun og Clarke (2006) sin oppskrift på en gjennomføring av en tematisk analyse. Tabellen nedenfor viser at dette er en stegvis prosess. Utfordringen med en tematisk analyse er å kunne vurdere temaene separat fra konteksten som temaene opprinnelig ble presentert i. Dette prøvde jeg å oppfylle ved å lese

datamaterialet flere ganger. Gjennom Nivivo kunne jeg også lett finne hvor sitatet er hentet fra ved å lese teksten på nytt.

Table 1 Phases of thematic analysis

Phase	Description of the process
1. Familiarizing yourself with your data:	Transcribing data (if necessary), reading and re-reading the data, noting down initial ideas.
2. Generating initial codes:	Coding interesting features of the data in a systematic fashion across the entire data set, collating data relevant to each code.
3. Searching for themes:	Collating codes into potential themes, gathering all data relevant to each potential theme.
4. Reviewing themes:	Checking if the themes work in relation to the coded extracts (Level 1) and the entire data set (Level 2), generating a thematic 'map' of the analysis.
5. Defining and naming themes:	Ongoing analysis to refine the specifics of each theme, and the overall story the analysis tells, generating clear definitions and names for each theme.
6. Producing the report:	The final opportunity for analysis. Selection of vivid, compelling extract examples, final analysis of selected extracts, relating back of the analysis to the research question and literature, producing a scholarly report of the analysis.

Braun og Clarke (2006) tabell over fasene i tematisk analyse.

Steg 1 består i å gjøre seg kjent med datamaterialet ved å transkribere, lese og notere ideer. Ideer og identifikasjon av aktuelle mønstre kan bli funnet mens man leser. Det er også viktig å bli kjent med alle aspekter av datamaterialet (Braun & Clarke, 2006). Jeg transkriberte nøye og leste over datamaterialet flere ganger. Programmet Nvivo gjorde prosessen med å finne fram i materialet lettere. Viktige utsagn markerte jeg og noterte ned stikkord i dokumentet.

Steg 3 består i å se etter temaer eller kategorier. Kodene må sorteres ut for at de skal kunne identifiseres ved en kategori (Braun & Clarke, 2006). Jeg besluttet å lage kategorier før kodene på grunn av at det jeg ønsker å finne svar på allerede er forutbestemt. Derfor ble det lettere å lage kategorier først og så finne kodene som passer kategoriene etterpå. Å gå rett til fase tre opplevde jeg ble både tidssparende og en mer effektiv måte å gjøre det på ut ifra mitt datamaterialet. Ved hjelp av kodeprosessen kunne jeg lete etter kun det materialet som passet kategoriene. Det kan tenkes at en gjennomføring på denne måten kan medføre at verdifullt material blir oversett. Derfor gikk jeg grundig gjennom materialet i steg 1 slik at viktig materiale ble inkludert i analysen.

Steg 2 består av å lete etter koder. Koder identifiserer kjennetegn assosiert med datamaterialet som er interessant for analysen (Braun & Clarke, 2006). Kodene ble lettere å finne når kategoriene var ferdig definert. Jeg leste igjennom materialet samtidig som jeg markerte relevante utsagn og la de til under kategoriene jeg mente koden passet til. Det ble fort veldig mange koder, og derfor måtte jeg i neste steg begrense antallet koder og kategorier.

Steg 4 består i å gå igjennom kategoriene. Da alle kategoriene er satt må kategoriene gjennomgås på nytt slik at kategoriene som ikke kvalifiserer til å være kategori kan fjernes (Braun & Clarke, 2006). Jeg fjernet to kategorier der jeg fant lite koder som passet. Kategoriene ble for svakt til å ta med videre. Jeg gikk igjennom alle kategoriene flere ganger sammen med kodene som kategorien tilhørte. Johannessen (2018) beskriver kategoriene som bokser og i hver boks skal det samles data som har felles relevans. Dette var resonnetet når kategoriene skulle gjennomgås.

Steg 5 består i å definere og navngi kategoriene. Denne fasen begynner når alle kategoriene er satt. Man må identifisere essensen av innholdet i hver kategori (Braun & Clarke, 2006). Johannessens (2018) beskrivelse er at i hver boks gis det merkelapper, og på disse skal navnet på det kodene har til felles stå. Da ble det naturlig å gå igjennom kategoriene på nytt for å se om det var mulig å gi et konkret og definerbart navn som klart kunne assosieres med boksens innhold. Jeg satt fem kategorier med tre underkategorier. Kategoriene satt jeg i en rekkefølge etter det som var mest meningsfylt etter min tolkning.

Steg 6 er å produsere resultatet av den tematiske analysen. Man skal skrive alle data; både kodene og kategoriene i tekstform. Dette sier noe om validiteten til analysen som presenteres (Braun & Clarke, 2006). Etter at både koder og kategorier var bestemt på Nvivo skrev jeg ned alt i en tekstform på Word. Overskriften var kategoriens navn og underskriftene var underkategoriene og der lå kodematerialet. Det som ble funnet som et resultat av studiet presenterte jeg med en innledning, hoveddel og en avslutning.

4.7 Validitet, reliabilitet og forforståelse

I følge Thagaard (2018) er validitet knyttet til forskningsresultatenes holdbarhet og hvordan datamaterialet er tolket. Johannessen (2016) hevder at validitet består av ekstern og intern validitet. Begge er viktige for studiets troverdighet i et kvalitativt forskningsdesign. Intern validitet handler om hvordan fremgangsmåter og funn reflekterer formålet og representerer virkeligheten (Johannessen et al., 2016, s. 232). Når datamaterialet var på plass brukte jeg mye tid på å forstå datamaterialet og tolkningene som var kommet fram i analysen. Jeg måtte stille spørsmålet om mine tolkninger som er kommet frem representerer en gyldighet i forhold til virkeligheten under hele analyseprosessen. For at studiet skal representere virkeligheten må det som er irrelevant for studien fjernes. Dette ble gjort ved at jeg leste datamaterialet nøye og kodet i henhold til relevansen til formålet med forskningen. I analysen ble det forsøkt å presentere innholdet i analysen på en så ryddig og strukturert måte som mulig. Kategoriene ble representert i en rekkefølge i henhold til intervjuguiden.

Ekstern validitet betyr at forskningen kan overføres til lignende studier (Johannessen et al., 2016, s. 233). Hvis en annen forsker bruker samme struktur og formål vil en kunne få lignende resultater på et annet sted og i et annet forskningsarbeid. Man må allikevel ta hensyn til at et brukerperspektiv på uteseksjonen er en subjektiv vinkling og opplevelse. Uteseksjonen i Bergen kan for eksempel oppleves annerledes da de ikke har de samme ansatte eller klientell. I en tilleggseffekt utgjøres også vet at denne byen er større enn Stavanger. Konteksten dette betraktes i må derfor være nøye vurdert.

Thaagard (2018) beskriver reliabilitet som noe som knyttes til en kritisk vurdering av prosjektet. Leser skal kunne forstå at forskningen er utført på en tillitsvekkende og pålitelig måte (Thagaard, 2018, s. 187). Dette handler om hvordan datamaterialet er samlet inn og hvordan forskeren har bearbeidet dette materialet. Jeg har derfor forsøkt å fremme sin reliabilitet ved å gi leseren en inngående beskrivelse av fremgangsmåten gjennom hele forskningsprosessen (Johannessen et al., 2016, s. 231). Valg som har blitt tatt har blitt nøye vurdert og begrunnet i studiet.

I spørsmålet om datamaterialet kan representere virkeligheten fikk jeg noen andre til å tolke dette materialet. Grunnen til det var for å se om en annen person kunne komme fram til samme svar. Ved å la noen andre tolke materialet vil man kunne se om dataen som er kommet fram er representative. Da den andre personen som var en medstudent leste analysen og sammenlignet det med transkriberingen så ble feiltolkninger og usikkerheter rettet opp i. Som forsker er det alltid en mulighet til å gjøre feil, derfor er det viktig å gjennom hele prosessen å gjennomføre studien med et kritisk blikk til sin egen forskning.

Forskerens forståelse av studien utvikles i løpet av prosjektet, men er også preget av om forskeren har en tilknytning til miljøet man studerer eller om det er helt fremmed. Hvis man har kjennskap til miljøet fra før av er det et utgangspunkt for forforståelsen. Forforståelsen er noe man utvikler fra erfaringer man har gjort seg i miljøet. Tolkninger utvikler vi gjennom de fenomener som studeres, både ved å måtte relatere seg til nye tilegnede kunnskaper og egne erfaringer (Thagaard, 2018, s. 190). I denne studien er det forsøkt å beskrive egne valg og begrunnelser for disse gjennom hele studien. Den inneholder også et eget avsnitt om etiske vurderinger som er blitt foretatt. Hensikten er å tydeliggjøre at studiet har blitt gjennomført på en selvkritisk og reflektert måte. Jeg har valgt å kritisk vurdere min egen rolle som forsker og min forforståelse; jeg har en sosialfaglig utdanningsbakgrunn som grunnlag for min forkunnskap om ungdom i risiko. Som barnevernspedagog er jeg lært opp til å se sårbarhet, rus og psykiatri ut ifra et sosialfaglig ståsted. Jeg har også arbeidserfaring fra barnevernsinstitusjon, rus og psykiatri, funksjonshemmede og flykninger. Dette har gitt meg erfaring med kommunikasjon med mennesker i sårbare situasjoner og skape relasjoner med dem. Jeg mener at mine forkunnskaper har ikke påvirket holdninger til målgruppen på en negativ måte. Tvert imot vil mine erfaringer være en ressurs etter min mening. Dette viser seg klart ved evnen til å skape tillit i en intervjusituasjoner med ungdommene. Dette gjorde det også lettere å få tak i det nødvendige datamaterialet. Samtidig var jeg gjennom hele prosessen bevisst på hvordan man er farget av sine egne erfaringer.

4.8.0 Etiske overveielser

Den nasjonale forskningsetiske komite for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) har vedtatt flere forskningsetiske retningslinjer som forsker må respektere. Disse retningslinjene redegjør for ulike forpliktelser, hensyn som må tas, forskerens ansvar, forskningsinstitusjoner og andre forskningsaktører. Det må tas hensyn til informantens rett til selvbestemmelse og autonomi (NESH, 2021). Intervjuet skal blant annet være basert på frivillighet, samtykke og deltagerne skal ha mulighet til å trekke seg både før og etter studien. Som forsker må informantens privatliv og verdighet respekteres (NESH, 2021). Personvernet til informantene er ivaretatt gjennom hele forskningsprosessen da alle personlige og gjenkjennbare opplysninger er anonymisert og gitt fiktive navn. Forskeren har også et ansvar for å unngå at informantene ikke blir utsatt for noen skade eller skadelig omtale. Deltakelse i studiet har ikke påført noen form for belastning. Det ble ikke stilt krevende eller vanskelige spørsmål, og deltagerne hadde muligheten til å velge å ikke svare på spørsmålene. Intervjuene handlet stort sett om ungdommens erfaring med uteseksjonen.

Målet med forskningen var å finne ny kunnskap og oppnå større innsikt men dette trenger ikke å skje på bekostning av enkeltpersonens velferd eller integritet (Dalland, 2020, s. 168). Før intervjuet søkte jeg tillatelse for å gjennomføre denne gjennom Norsk Senter for Forskningsdata AS (NSD). Dette fordi man skal utarbeide en datahåndteringsplan. NSD har blitt en del av kunnskapssektorens tjenesteleverandør og heter nå personvernstjenester (Sikt). Godkjenning fra Sikt er å finne i vedlegget.

4.8.1 Grupper og institusjoner

Sårbare og svakstilte grupper har særlig behov for beskyttelse. Derfor kan det være nødvendig å ta spesielle hensyn under forskningsprosessen (NESH, 2021). I dette studiet er informantene en del av en utsatt samfunnsgruppe, og det blir da enda viktigere å ta hensyn til konfidensialitet, samtykke og informasjonsbehov. Det må også legges til rette for at deltakerne kan trekke seg når som helst. Medlemmer i sårbare grupper i samfunnet kan ønske å ikke bli forsket på på grunn av senere

uforutsette konsekvenser. Slik som frykt for stigmatisering, utestengning og andre negative konsekvenser. Det er allikevel viktig for samfunnet at sårbare grupper forskes på slik at det settes søkelys på endring av samfunnsstrukturer, en kan få nyere kunnskap og en kan tilrettelegge bedre tilbud for sårbare grupper.

4.8.2 Hensyn til personer

Forskeren har et ansvar overfor alle personer som har deltatt i forskningen. Dette innebærer at forskeren respekterer den enkeltes menneskeverd og tar hensyn til deltageres integritet, velferd og sikkerhet. Det er en hovedregel for forskningsdeltakere og det innebærer at deltagerne er godt informert og har gitt sitt samtykke til å delta i forskningen (NESH, 2021). I denne studien har det blitt gitt informasjon på forhånd om intervjuet gjennom et informasjonsskriv. Deltakerne har også underskrevet et samtykke til deltakelse. På det samtykket måtte deltageren krysse av for at de hadde mottatt og forstått informasjonen om prosjektet. De måtte også krysse av for om de ønsket å delta på et semistrukturert en-til-en intervju, om de samtykker til at det ble gjort lydopptak og om de samtykket til at opplysningene de oppga kunne benyttes frem til prosjektet var avsluttet.

5.0 Resultater

I dette kapittelet presenteres resultatet av studiet som er kommet frem av den tematiske analysen. Hovedkategoriene er: oppsøkende sosialt arbeid, ungdommens møte med uteseksjonen, uteseksjonen bidrag til ungdommen, forebyggende arbeid og helsebringende faktorer. Hver kategori presenteres med det tilhørende grunnleggende underkategori. I underkategoriene presenteres kodene som er utsagnene til ungdommen.

5.1.0 Oppsøkende sosialt arbeid

I første kategori legger jeg frem betydningen av oppsøkende sosialt arbeid som er en sentral metode for uteseksjonen for å komme i kontakt med ungdommene.

Ungdommene informerer både om hvorfor det er viktig for uteseksjonen å vise seg fram og om hvordan uteseksjonen får muligheten til å observere ungdommer. Det er

tre underkategorier: Informasjon og tilgjengelighet, lavterskeltilbud og ungdommene blir sett.

5.1.1 Informasjon og tilgjengelighet

Underkategorien handler om hvordan oppsøkende sosialt arbeid fungerer både som en metode for å informere om tilbudet, men også om hvordan uteseksjonen gjør seg tilgjengelig for ungdommene. Ungdommene har fortalt i intervjuet at både informasjon om uteseksjonen skulle ha vært bedre og viktigheten av at feltarbeiderne går rundt og informerer om tilbudet.

En av ungdommene sier: «.. *Informasjon om uteseksjonen skulle ha blitt større da.. At det ble informert mer da. Spesielt jeg husker i åttende så kom de alltid på besøk også introduserte seg selv og sånt også hadde de med leker og sånt og det hjalp jo.*»
- Sofie

En annen ungdom sier: «*Jeg tenker det kunne vært greit hvis det hadde vært mer informasjon om de på forskjellige plasser.*» - Julia

«*Ingen vet hva uteseksjonen er. De liksom, de har null peiling på hva de driver med og sånt. Så jeg synes det er superviktig at uteseksjonen går rundt og snakker med dem og introduserer seg selv.*» - Elias

Uteseksjonen er på forskjellige skoler, læringscenter og andre områder hvor ungdommene befinner seg for å informere om tilbudet deres. Allikevel sier ungdommene at informasjonen er for dårlig, og at de savner at informasjonen blir gitt på andre arenaer.

«Det skulle ha vært veldig greit hvis noen hadde sagt noe om de på BUP.» -

Foreslår Julia.

Til spørsmål om hva de mener om at uteseksjonen driver med oppsøkende sosialt arbeid er det flere av ungdommene som sier det det er bra at de gjør det. De får muligheten til å informere de som ikke kjenner til organisasjonen. I tillegg sier ungdommene at uteseksjonen får muligheten til å nå ungdommer som ikke ville ha kontaktet hjelpeapparatet på egenhånd.

«Jeg tror det er for mange vanskelig å spørre om hjelp så hvis de kommer så er den hjelpen litt lettere å få tak i.» - Julia.

Som Julia sier, kan hjelpen være lettere å få tak i når den kommer til deg og man ikke trenger å spørre etter den. En annen ungdom i intervjuet poengterer at uteseksjonen ikke er en del av de ansatte på skolen, men er en ekstern organisasjon. Derfor er det lettere å prate med de fra uteseksjonen enn de på skolen.

«Jeg føler mange ikke vil si noe til lærerne fordi.. De ikke har lyst å snakke med lærerne fordi de vet at de alltid er der på en måte.»- Sofie.

Selv om uteseksjonen ikke er en del av de skoleansatte, har de faste rutiner for å besøke ulike skoler i Stavangerområdet. Det samme gjør de i sentrum og andre plasser de vet ungdommer pleier å være.

«De kommer alltid innom en gang i uken og er der i store friminuttet.» -Sandra

«Akkurat som helsesykepleiere så var det på en måte et tilbud». – Sofie.

«De pleier å gå mye rundt i byen.» -Sandra.

«Jeg har sett de ofte i byen og når lille søsteren min gikk på skolen så sa hun de kom der også så nei. De er overalt.» - Elin

«Jeg har sett de på biblioteket. Jeg har sett de i byen. Jeg har sett de på forskjellige skoler. Jeg har sett de på forskjellige plasser hvor jeg tenker der er det viktig å ha uteseksjonen med.» - Elias

«Ja, jeg vet jo at de ikke bare sitter på kontoret. Jeg vet jo at de går rundt og sånt i grupper og ser om det skjer ting.» - Eivind

Alle ungdommene som har blitt intervjuet har observert uteseksjonen på forskjellige plasser i Stavanger. Når ungdommene får spørsmål om de synes uteseksjonen mangler tilstedeværelse noen plasser er svarene både ja og nei. En ungdom mener uteseksjonen burde være på flere plasser, og at de også burde være på barneskoler. En annen ungdom mener at de er overalt og har ikke et inntrykk av at de mangler på noen plasser. En av ungdommene påstår at uteseksjonen uansett har en viktig rolle å spille for Stavanger by.

«...Jeg vet at mange folk er takknemlige for uteseksjonen og jeg vet de spiller en viktig rolle her i Stavanger.» - Elias

5.1.2 Lavterskeltilbud

Uteseksjonen legger selv vekt på at de er et lavterskeltilbud hvor ungdommene skal kunne kontakte dem angående hva som helst. Man trenger heller ikke å bestille time eller ringe på forhånd. Ungdommene skal kunne gå til uteseksjonen direkte enten de befinner seg ute eller på kontoret. Uteseksjonen er gratis, og selv om man er under 18 år trenger ikke foresatte å bli med eller få vite at man har tatt kontakt med dem. Under intervjuet kommer det frem at flere nevner at problemene trenger ikke å være så store eller alvorlige for å kontakte uteseksjonen.

«Jeg føler ikke akkurat at man trenger store problemer for å kontakte uteseksjonen heller. Det er jo hvem som helst, og det er jo bare hvis du ikke gjør så mye på fritiden eller ikke har så mye venner.» - Sandra

«Du kan ta kontakt om egentlig alt.» - Elin

«Det er gratis. De hjelper med det meste. De har taushetsplikt. Du kan gå alene uten foreldre.» - Eivind

Ut ifra det ungdommene sier i intervjuet erfarer de uteseksjonen som et lavterskeltilbud hvor man kan ta kontakt med hva som helst uten å nødvendigvis ha store problemer. Det man oppsøker uteseksjonen for trenger heller ikke å være så spesifikt. Hvis ikke de har kompetanse kan de henvise ungdommen til noen som har det. Ungdommene har fått hjelp til å kontakte psykolog, barneverntjenesten, fastlegen, NAV og andre instanser.

5.1.3 Ungdommene blir sett

Ungdommene i intervjuet gir inntrykk av at uteseksjonen har oversikt over hvor ungdommene befinner seg i byen. Som for eksempel steder hvor ungdommene pleier å oppholde seg etter skoletiden.

«Vi var liksom bare en stor gjeng som pleide bare å henge her så uteseksjonen pleide å komme innom her veldig ofte og snakke med oss og høre hvordan det gikk og sånt». – Sandra

De får kjennskap til ungdommene som oppholder seg der og kan derfor følge dem opp med å stille spørsmål slik som Sandra nevner. Ungdommene i intervjuet forteller også at uteseksjonen observerer ungdommene på denne måten og at dette kan være med å forebygge kriminalitet eller annen uønsket adferd.

«De ser jo ungdommen at de blir sett og de kan ehh.. Når de blir sett så gjør de mindre.» - Elin

«De fleste ungdommer som har vært på en offentlig samling og sett hva de gjør vet at hvis de gjør noe så ser uteseksjonen deg.» - Eivind

Elin nevner at uteseksjonen har muligheten til å veilede ungdommen til å ta andre veier enn mot kriminalitet og rus. Hun sier at hvis de kommer inn i bildet og viser ungdommene hvor mye de betyr vil de til slutt havne på riktig vei. Ungdommen sier også i intervjuet at hvis ikke uteseksjonen hadde vært til stede hadde ungdommer blitt oversett og ikke fått hjelp.

«Jeg tror at mange som ikke får hjelp (som de får nå) og har det litt mer vanskelig eller mye mer vanskelig nå enn med uteseksjonen.» -Julia

Julia mener uteseksjonen kommer i kontakt med ungdom som ellers ville vært utilgjengelig for andre hjelpeinstanser. Uteseksjonen har muligheten til å nå og følge opp flere ungdommer med måten de observerer, går ute i gatene og informerer ungdommene på skolene. Ungdommene sier også at uteseksjonen kan virke forebyggende fordi de hjelper ungdommene før det kan være for sent, og de kan forhindre uønsket adferd eller annen kriminalitet der de befinner seg.

5.2.0 Ungdommens møte med uteseksjonen

Den andre kategorien i analysen omhandler ungdommenes møte med uteseksjonen. kategorien består av ungdommenes opplevelse av sitt møte uteseksjonen, hva som gjorde at de valgte å holde kontakten med uteseksjonen, og hvordan de opplevde sin relasjon til feltarbeideren. Temaene er: Et godt møte, fleksibilitet og stabilitet, og tillit.

5.2.1 Et godt møte

Et møte med uteseksjonen skal være et møte hvor feltarbeiderne skal gi et godt første inntrykk til ungdommene. Første erfaring ungdommene gjør med uteseksjonen er viktig for å skape en god relasjon. Ungdommene uttrykker at uteseksjonen viser interesse for ungdommen og ungdommenes liv. De bruker tid på å bli kjent med dem uten å gå rett på det ungdommen opplever som vanskelig.

«Starter de alltid med å bli kjent med deg så de ikke går rett på sak. Så du kan bygge stadig opp hva du har lyst til å si videre.» - Sofie

«Første par møtene så ville hun bare bli kjent med meg. Hun ville mer eller mindre ha en livshistorie ... Sånn at hun vet hva slags person jeg er og hvordan jeg tenker.» - Eivind

Ungdommene erfarer dette som en god metode for å skape en relasjon og at de blir bedre kjent. Eivind sier at Pernille fra uteseksjonen klarte å møte ham på hans premisser og interesser. Det er sånn Pernille vet hva hun kan snakke med Eivind om og ikke. Han sier for eksempel at fotball vil være uinteressant for han å prate om. Derfor var fotball aldri et tema i en samtale de hadde. Relasjonen mellom den ansatte i uteseksjonen og ungdommen er et viktig utgangspunkt for at den ansatte skal kunne komme i posisjon til å hjelpe.

«..Uteseksjonen så får det ikke til å føles som jobben de sin. De får deg til å føle deg som vennen din som bare er der for deg.» - Elin

Det føles som det ikke er bare fordi de jobber i uteseksjonen, men det er bare fordi det er gode folk.» - Elias

«Det er litt mer som en venn enn en rådgiver på skolen.» - Julia

Ungdommene erfarer at feltarbeiderne er genuint interessert i å hjelpe dem og ikke gjør det bare på grunn av at det er en del av arbeidsbeskrivelsen sin. Etter tid

opplever ungdommen den ansatte mer som en venn enn noen som får betalt for å snakke med ungdommen.

«Jeg føler de ikke er noen som dømmer folk heller.» - Sofie

«Hun var jo en jeg kunne si alt til og hun dømte aldri.» - Elin

«Veldig hyggelige.. eh.. Det er det du trenger også når du føler deg ukomfortabelt, sant.» -Elias

«Etter en stund så får du lyst til å dele ikke bare negative ting med de, men positive ting og det tror jeg er bare bra sånn generelt.» - Eivind

Ungdommene erfarer at feltarbeiderne ikke dømmer ungdommene for hva de har gjort eller for hva de sier. De opplever møtet og samværet med dem som en trygg plass å være seg selv. Ungdommene føler de kan dele både de positive og negative hendelsene i livet. Slik man ville ha delt med en venn. Ungdommenes erfaringer fra første møte med uteseksjonen gjør at de fortsetter å holde jevnlig kontakt utover perioden ungdommene mottar tjenester fra uteseksjonen.

5.2.2 Tilpasningsdyktighet og stabilitet

I underkategorien tilpasningsdyktighet og stabilitet blir det beskrevet i hvilken grad ungdommene opplever uteseksjonen som en tilpasningsdyktig instans i møtet med dem. De opplever liten eller ingen utskiftning av ansatte, og de får holde kontakt med samme feltarbeider over en lengre tid. I intervjuene sier også ungdommene at det er lett å få kontakt med dem og at ungdommene føler de prioriterer møter med dem. Uteseksjonen jobber også på kvelden og gjør dem dermed mer tilgjengelige både på dag- og kveldstid.

«De prøver alltid å finne tid til deg.»- Elin

«Det er greit at du kan få kontakt med de ganske fort fordi hvis du må vente lenge så kan du jo ombestemme deg.» - Julia

Slik som Julia poengterer at hvis det hadde tatt lang tid å kontakte uteseksjonen kan det hende ungdommen ombestemte seg og heller lar være å kontakte uteseksjonen. På grunn av at dette er et frivillig tilbud kan derfor en slik relasjon bli brutt siden ungdommen ikke tar kontakt på nytt. Ungdommene opplever at uteseksjonen svarer etter kort tid og at de tilpasser seg etter hva behovet er.

«Uteseksjonen prøver å finne løsninger som passer for deg så det er jo positivt.» - Sofie

«De klarer å tilpasse hvordan de er. De er ganske vennlige og av og til tøyser de med ungdommen». – Eivind

«Altså jeg bare snakket med Steinar og han kjøpte meg noe å spise så liksom jeg begynte å føle meg er komfortabel liksom.» - Elias

Ungdommene mener feltarbeiderne klarer å finne løsninger som passer dem. Feltarbeiderne klarer å møte ungdommen hvor de er og se hva den enkelte trenger hjelp til. Feltarbeiderne får en slik kjennskap til ungdommene at de klarer å se og møte ungdommenes behov. For eksempel i møtet med Elias ble han påspandert et måltid noe som gjorde han mer komfortabel. Eller å bare bruke humor som et virkemiddel som feltarbeideren gjorde i det andre utsagnet. Uteseksjonen viser seg å være fleksible i måten de møter ungdommene på.

«Jeg føler de kan gjøre litt mer ting som ikke er etter boken.»- Elin

Det som er spesielt med uteseksjonen ifølge ungdommene at feltarbeiderne kan strekke seg litt lengere for å møte ungdommenes behov. De har ingen faste rutiner eller regler for hvordan de møter ungdommen. Feltarbeiderne er svært fleksible på hvilke tjenester uteseksjonen kan tilby og kan derfor lettere møte ungdommens behov.

«Altså det er folk som tar kontakt med de for å få hjelp om visumsøknaden og asylsøknaden og alt sånne ting.» - Elin

«..Sånn hjelp med masse ting fra små til større ting. Eh. Med alt liksom. Det som er litt forskjellig hvis du spør på skolen om hjelp. Lærer eller rådgiver kan ikke hjelpe med så mye liksom. Men de er mer åpne for alt mulig..» - Julia

De kan hjelpe ungdommen med alt fra flytting til asylsøknader slik som Elin nevnte. Dette gjør at ungdommene ikke trenger å tenke på om uteseksjonen er riktig organisasjon å kontakte. Ungdommen kan kontakte dem uansett hvilket problem de har lyst til å ta opp. I tillegg opplever de stabilitet når de først kontakter uteseksjonen. Ungdommene sier det er lite utskiftning av ansatte og har kunnet forholde seg til kun en kontaktperson.

«..Jeg har bare vært i kontakt med en av de i 4 år uten å bytte.» -Sandra

«Han har hjulpet meg veldig mye siden jeg var 18 år gammel.»- Elias

Ungdommen trenger ikke å lure på hvem de skal kontakte eller hvem som møter opp til avtalt tid. Stabilitet i relasjonen kom frem i intervjuet med Julia og Elin også. Julia og Elin har heller ikke trengt å bytte kontaktperson.

5.2.3 Tillit

Mye av det ungdommene sier tyder på at de stoler på uteseksjonen og kontaktpersonen sin. Over tid åpner ungdommene seg til feltarbeideren og viser ansatte tillit. Når Julia; en av informantene blir spurt av intervjuer om hun kan prate om alt eller om det er noe hun holder igjen med i samtale med uteseksjonen svarer hun «Nei, alt». På spørsmålet om hun stoler på kontaktpersonen hennes svarer hun ja. De andre har sagt:

«Det er ikke skummelt å si noe på en måte». – Sofie

«Det var liksom litt vanskelig å stole på de først, men etter hvert så blir det lettere.»

- Elias

For at feltarbeiderne skal kunne hjelpe ungdommene er det viktig at ungdommen føler de kan stole på dem. Uteseksjonen har taushetsplikt; noe ungdommene også setter pris på. På grunn av taushetsplikten vet ungdommen at det som blir sagt blir mellom dem og kontaktpersonen.

«Det var veldig kjekt å snakke med noen som jeg viste hadde taushetsplikt, men også at det var noen jeg ikke kjente.» - Eivind

«Du kan snakke om hva som helst og taushetsplikten hjelper også da.» - Sofie

Taushetsplikten gjør det lettere for ungdommen å åpne seg og fortelle til uteseksjonen hva de sliter med eller trenger hjelp til. Med taushetsplikt trenger ikke ungdommene å føle på en frykt for at det de sier blir delt videre. Ungdommen synes det hjelper at feltarbeiderne har taushetsplikt.

5.3.0 Uteseksjonen sitt bidrag til ungdommen

I kategorien sitt bidrag til ungdommen» blir hva uteseksjonen gjør og har gjort for ungdommen presentert. Om feltarbeiderne har klart å hjelpe ungdommen med det de trengte hjelp til fra ungdommens perspektiv. Uten at uteseksjonen gir ungdommene direkte økonomiske støtte sier ungdommene at uteseksjonen har bidratt med mye annet. Underkategoriene er; stille opp, noen å snakke med, praktisk hjelp og en voksen rollemodell.

5.3.1 Stille opp

Det er flere av ungdommene i intervjuet som har manglet et godt støtteapparat rundt seg når det har oppstått vanskelige hendelser i livet. Noen av dem har manglet venner og andre har manglet familie som kan være til stede. Tre av ungdommene

nevnte at hjemmesituasjonen var så ille at de måtte flytte ut. En av ungdommene sier de hadde et så lite nettverk på skolen at hun følte seg ensom og derfor ble henvist til uteseksjonen. Ut ifra hva ungdommene sier virker det som om uteseksjonen har stilt opp på flere ulike måter.

«Du føler deg ikke alene på en måte. De hjelper deg da. Hvis de møter opp og sånt på skolen. De viser at de faktisk forstår deg så er det bra å ha noen ved siden av deg.» -Sofie

«Det var en situasjon hvor jeg ringte de i nød eller krise for at de skulle komme og hente meg hos mamma når jeg dro på besøk der en gang også det gjorde de og.» - Sandra

Hos Sofie og Sandra har uteseksjonen stilt opp på ulike måter. De har vært der i krisesituasjoner og gitt ungdommen trygghet. Elias opplevde å bli kastet ut av hjemme sitt når han var 18 år, uten annet nettverk og familie hadde han ingen plass å gå til. Han fikk hjelp av uteseksjonen til å finne leilighet, og å søke om økonomisk støtte både hos NAV og lånekassen. I tillegg hjalp uteseksjonen han med å finne en psykolog. I begynnelsen ønsket han ikke å dra til psykolog, men Steinar fra uteseksjonen kom og hentet han og kjørte til psykologen. Steinar satt utenfor mens Elias var inne hos psykologen.

«Han pleide å sitte utenfor for å få meg til å føle komfortabel og trygg. Så han liksom. Når jeg gikk der tre eller fem ganger, så når jeg begynte jeg å føle meg mer komfortabel og trygg og kan og kan faktisk dele tankene mine, så han stoppet å komme.. Ehh.. Så jeg er veldig takknemlig for han» - Elias

Elin beskriver en tid hvor hun brukte alle pengene sine på å betale ned lån så alle pengene gikk til det aller nødvendigste. Av den grunn ble fritidsaktiviteter og andre ting som kostet penger ikke en prioritering. Uteseksjonen tok derfor Elin med på fritidsaktiviteter fordi hun selv ikke hadde råd til det.

«De har vært der for meg både økonomisk altså hjulpet meg med når jeg slet økonomisk så tok de med meg ut å spise ..ehm .. forskjellige aktiviteter for at jeg skal føle meg bedre. De var alltid inkluderende.» - Elin

Det kommer frem i intervjuet at uteseksjonen har stilt opp og vært der når ungdommene har hatt behov for det. Selv når de ikke har innsett det selv slik som i situasjonen til Elias. Han hadde ikke lyst til å dra til psykolog. Derfor kom Steinar og hentet han og satt seg utenfor kontoret til psykologen helt til Elias klarte å dra dit på egenhånd. Uteseksjonen har dermed kunne stilt opp når ungdommen har trengt det. Både når det er akutt krise, men også når de har hatt det mindre vanskelig.

5.3.1.1 Praktisk hjelp

Et undertema til «stille opp» er «praktisk hjelp». Mange av ungdommene har fått praktisk hjelp av uteseksjonen som hjelp til å finne jobb, skrive søknader og finne bolig. Siden uteseksjonen selv ikke gir ut økonomiske støtte eller har bolig å tilby har de kompetanse til å kunne fortelle hvem ungdommene trenger å kontakte som for eksempel i tilfellet Elias. I hans situasjon krevdes det både hjelp til å finne bolig, søke økonomiske stønader og noen som fulgte han opp. Tiden etter at han ble kastet ut beskriver han som den vanskeligste tiden i hans liv.

«Så i tre måneder det var veldig vanskelig og den vanskeligste tiden i livet mitt, så jeg er veldig takknemlig for at uteseksjonen var der for meg». - Elias

Julia måtte også flytte hjemmefra på grunn av vanskelige forhold hjemme da hennes far havnet i fengsel, og hun hadde et dårlig forhold til stemoren sin. Rådgiveren på skolen tok kontakt med uteseksjonen for henne da hun trengte hjelp med å få seg borteboerstipend. Hun forteller at uteseksjonen har hjulpet henne med å sende inn dokumentasjon til NAV, søke jobb og å bytte fastlege.

«De har hjulpet masse med sånn praktiske ting. Alt med sånn dokumentasjon som jeg trengte. Jeg hadde jo ingen peiling på sånn. Jeg hadde jo ingen voksen og var bare nettopp 18 år». - Julia

«jeg fikk min første sommerjobb via hun jeg snakker med». -Sofie

Elin og hennes familie er ikke etnisk norsk og kommer fra en annen kultur. Hun mener at det er viktig for henne og andre som ikke er etnisk norske å ha noen som kan det norske systemet og norsk språk når foreldrene ikke behersker det.

«Mine foreldre kunne aldri hjulpet meg med disse tingene. Det er jo jeg som hjelper de i dag hvis de skal søke noe, hvis de skal gjøre noe altså så er det jeg som hjelper de.» - Elin

Elin har selv brukt uteseksjonen når hun trengte hjelp til korrekturlesing av hennes eksamensbesvarelser. Siden foreldrene ikke har norsk som morsmål blir det utfordrende for dem å skulle rette eksamener og oppgaver.

«Alle hjemmeeksamener har Pernille rettet for meg for eksempel. Hun har rettet skrivefeilen mine og det ja. Hun har vært der heletiden for meg». – Elin

Elin sier det er flere i samme situasjon som henne som har brukt uteseksjonen til praktisk hjelp. Ansatte blant uteseksjonen består av feltarbeidere med sosialfaglig utdanning. Derfor kjenner de det norske systemet og kan hjelpe ungdommen med både eksamensretting og søknader for eksempel. For Elin har uteseksjonen vært en ressurs da hun ikke hadde mulighet å spørre foreldrene sine om samme tjeneste.

5.3.2 Noen å snakke med

Flere av ungdommene har nevnt at det å ha noen å snakke med har vært viktig. Noen som støtter og lytter til dem både når de har det vanskelig, men også når man føler på mestring. Eivind, en av informantene kom i kontakt med uteseksjonen gjennom UNGBO. Han trengte noen å snakke med. Eivind hadde nettopp blitt far som 17åring og hadde et utfordrende forhold til faren sin som var det eneste familiære nettverk i Stavanger. Derfor måtte han flytte ut og flyttet til en leilighet via UNGBO.

«Det var bare det at jeg kjente at jeg virkelig trengte å snakke med noen og hvem bedre er det å dra til en gratis terapeut?» - Eivind

Han gikk der en periode hver uke også begynte de å trappe ned møtene når situasjonen hans ble bedre. Han og faren begynte også å prate sammen igjen. I Eivind sin situasjon fikk han muligheten i møtet med uteseksjonen til å kunne fortelle hvordan han hadde det og hva han tenkte på.

«Du kan liksom være deg selv og si hva du vil som om du har kjent henne i årevis.» - Eivind

Det var sånn Eivind beskrev møtet med Pernille fra uteseksjonen. Eivind fikk hjelp av Pernille til å uttrykke ut ord han egentlig ikke turte å si. Han sier at han etter hvert begynte å se på Pernille som en venn.

For Sofie var overgangen fra barneskolen til ungdomskolen utfordrende. Det å skaffe seg nye venner ble vanskelig. I et møte med skolen sa Sofie at hun ikke hadde det så bra og fikk et møte med uteseksjonen i 8. klasse for første gang. Hun har hatt møter med dem siden da. I møtet med uteseksjonen fikk Sofie muligheten til å prate om dette. Når intervjuer spør om hva det er som gjør at hun har hatt jevnlig kontakt med de svarer Sofie;

«Jeg ville sagt med å bare få snakke med noen da. Det er litt friende for alt stress og sånt. Få det ut. Jeg har kjent hun jeg snakker med såpass lenge at jeg føler at det er normalt å snakke med henne da. Sånn en gang i måneden eller noe.» - Sofie

Senere i intervjuet sier Sofie at det hjalp henne i hennes situasjon å snakke ut om hva problemene hennes var. I likhet med hva som var tilfellet med Eivind ble uteseksjonen en plass der man fikk snakket ut med en voksen person som hjalp dem i den situasjonen de var i.

5.3.3 Voksen rollemodell

Flere av ungdommene i intervjuet beskriver det å ha manglet gode voksne rollemodeller i livet, men har fått voksne rollemodeller gjennom uteseksjonen. Elin kom i kontakt med uteseksjonen via helsesøsteren på skolen. Hun var 18 år og var forelsket i en gutt som ikke behandlet henne bra. På grunn av sin daværende kjæreste kuttet hun kontakten med foreldrene sine i en periode. Elin ble også utnyttet økonomisk av ekskjæresten sin. Hun beskriver det som en psykisk påkjennelse hver dag gjennom to til tre år. Hun fikk kontakt med Pernille i uteseksjonen og hadde kontakten med henne fra dag en frem til nå. Uten at Pernille sa direkte til Elin at hun måtte gå fra ham skjønte hun det selv en dag. Elin fikk nok og slo opp med han og kuttet all kontakt. Elin sier Pernille har hjulpet henne med mye i hennes liv.

«Hun har vært som en mamma nummer to og har hjulpet meg med alt. Snakket med meg, kjeftet på meg, hehe. Gitt meg klem, alt liksom. Hun har både vært kritisk og gitt meg ros altså». – Elin

Elin forteller at hun klarte å komme seg opp av kjelleren fordi hun hadde gode mennesker rundt seg. Mennesker som var der for henne og støttet henne - slike som Pernille, familien hennes og vennene sine.

I intervjuet med Julia kommer det frem at hun ikke hadde så mange voksenpersoner rundt seg da hun flyttet ut. Hun sier at hun hadde venner til stede, men synes det var greit å ha en voksen til stede der for henne også.

«Jeg har ingen familie her, men det er ganske kjekt å snakke med noen som er litt eldre og vet om masse, masse ting.» - Julia

Videre sier hun at det er betryggende for henne at hun vet det ordner seg med hjelp når hun tar kontakt med uteseksjonen. Spesielt for henne som ikke hadde foreldre som kunne stille opp når hun for eksempel skulle flytte. Til spørsmål om hun føler uteseksjonen har tatt over noe av foreldrerollen svarer Julia ja.

Etter en del samtaler mellom Eivind og Pernille fra uteseksjonen beskriver han Pernille som en viktig voksen person i livet hans.

«Hun minte meg veldig om moren min og når jeg bodde så langt vekk fra moren min så kan det være jeg begynte å se litt sånn morsfigur i henne.» - Eivind

Eivind hadde en mor som bodde langt borte og et komplisert forhold til sin egen far. Derfor var det å ha en god voksen rollemodell i livet sitt mer nødvendig enn det han først innså selv påstår han. Både det at han ble far så tidlig, og at han måtte flytte ut fra faren sin gjorde at Pernille ble en ressurs for han.

Elias beskriver også en manglende voksenkontakt etter han ble kastet ut og hadde sluttet å prate med sin egen mor. Han sier at han hadde ingen voksne folk som passet på han. Han beskriver spesielt en situasjon der kontaktlæreren hans spurte om Elias hadde glemt å fylle ut navnet på kontaktpersonen sin. Normalt ville dette ha vært en

av foreldrene, men i den situasjonen han var i var det ikke aktuelt å skrive ned moren.

«Jeg husker det sånn.. Okei, jeg kan ikke skrive ned nummeret til moren min fordi jeg og moren min snakker ikke sammen. Jeg hadde ikke noen å skrive ned så jeg tenkte kanskje Steinar kunne vært den personen.» -Elias

Ut ifra det ungdommene sier har uteseksjonen fylt flere viktige roller i ungdommenes liv. De har på flere måter tatt på seg oppgaver som foreldrene normalt gjør slik som å være kontaktperson til ungdommene, hjelpe til med flytting, være en samtalepartner og mange andre roller. Måten ungdommene snakker om uteseksjonen på forteller også at de har satt veldig pris på hjelpen de har fått fra uteseksjonen.

5.4.0 Forebyggende arbeid

I denne kategorien beskrives hvordan uteseksjonen kan virke forebyggende for ungdommene. Det kommer frem i intervjuet at mange av ungdommene sto i en sårbar posisjon når de kom i kontakt med uteseksjonen. Derfor har uteseksjonen muligheten til å bruke ressursene sine for å gjøre det bedre for ungdommen.

Undertemaer i denne kategorien er; aktiviteter, motivasjon, og kontakt med andre tjenester.

5.4.1 Aktiviteter

Flere av ungdommene har deltatt i aktiviteter uteseksjonen har arrangert; både overnattingsturer og andre arrangementer. Fritidsaktiviteter kan virke forebyggende for ungdommene da de får muligheten til å møte andre ungdommer og erfarer positive opplevelser og mestringfølelse. Intervjuer spurte Sandra om uteseksjonen kunne virke forebyggende. Sandra svarte at uteseksjonen er flinke til å ta folk med ut på aktiviteter. Hun har selv vært med på overnattingsturer til Evje og Bø sommerland. På spørsmålet om hun følte det hjalp henne, i hennes situasjon svarer Sandra at det gjorde det.

Elin beskriver sin økonomiske situasjon som så vanskelig at det var et år hvor hun ikke gjorde noen ting. Da tok uteseksjonen henne med på middag på en restaurant eller ut på kino. Slike aktiviteter hadde en stor betydning for henne.

«Altså når jeg slet økonomisk så tok de med meg ut å spise ehm. Forskjellige aktiviteter for at jeg skal føle meg bedre». – Elin

Videre i intervjuet med Elin sier hun at hun har deltatt på flexitid ordning hos uteseksjonen som foregikk en gang i uken. Poenget var at ungdommene skulle bli kjent med hverandre. Elin sier de snakket om forskjellige temaer hver gang. Et tema kunne for eksempel være tvangsekteskap og hva de synes om det. Elin sier dette var veldig gøy for henne å delta på og at det fungerte som en slags læringsplattform.

Julia har også deltatt på aktivitetene med uteseksjonen slik som grilling, julebord og tur til Evje. Julia beskriver slike aktiviteter som gøy å være med på. I intervjuet får Julia spørsmål om hun tror uteseksjonen har en betydning for Stavanger by og da svarer hun:

«Jeg tror ungdommene er en ganske stor del av byen så de hjelper masse med dem. Alt eller finne på ting. De har jo sånn grilling som er ganske kjekt eller de tar ungdommene med på tur. Det er kjekt.» - Julia

Elias har deltatt på aktivitetene til uteseksjonen slik som julebord og turer til Evje. Han har også invitert sine venner til å delta på uteseksjonen sine arrangementer. De fikk lov til å bruke et stort kontor uteseksjonen hadde til å spille FIFA og han tok vennene sine med på julebord og grilling når uteseksjonen arrangerte det.

«Jeg likte det at alle mine venner som var i kontakt med uteseksjonen var med, og de visste hvem jeg henger med òg.» - Elias

Overnattingsturene og arrangementene igangsatt av uteseksjonen har hatt stor betydning for ungdommene. Det har vært en god sosial erfaring for ungdommene og gitt de opplevelser de ikke vil glemme. I tillegg er slike arrangement gratis slik at alle ungdommene som har lyst kan delta.

5.4.2 kontakte andre tjenester

Uteseksjonen har mye å tilby ungdommen, men i enkelte tilfeller kan det være behov for å koble inn andre instanser eller samarbeide med andre tjenester. Sandra sin situasjon krevde det. Hun har en oppvekst preget av omsorgssvikt, og bor derfor ikke hos sine biologiske foreldre, men hos en fostermor. Hun har vært lenge i kontakt med barnevernet. Intervjuer spør Sandra om hva uteseksjonen har bidratt med for henne i hennes situasjon og da svarer Sandra;

«De har hjulpet mye på å kontakte barnevernet hvis det var noe jeg ikke klarte å ta opp selv. Og hjalp veldig mye med skolen. De var på møter og til stede. Ehm ja.. De hadde mye kontakt med fostermoren min så de laget jo planer sammen og sånne ting. Så de hjalp veldig mye til.» - Sandra

Ting Sandra selv ikke turte å ta opp med barnevernet kunne uteseksjonen gjøre for henne. Hun beskriver at samarbeidet uteseksjonen hadde med barnevernet, skolen og fostermor som gjorde situasjonen hennes lettere. Sandra sine behov ble møtt på en mye bedre måte enn om Sandra måtte være mellomleddet.

Etter at Elias ble kastet ut hjemmefra sto han på bar bakke og trengte hjelp til det meste. Uteseksjonen måtte ordne leilighet, hjelpe han med å søke om støtte fra NAV

og lånekassen siden han går på skole. Han beskriver sin egen situasjon som ganske kritisk på den tiden.

«Vi måtte liksom fikse penger eller støtte av NAV og lånekassen fordi jeg hadde ikke råd til mat og et par sko.» - Elias

Han prøvde først å dra alene på kontoret til NAV hvor han opplevde å ikke bli trodd på. I intervjuet beskriver Elias at han følte NAV trodde han løy om situasjonen sin for å få penger. De anbefalte han derfor om å sove på hospits siden han var bostedsløs. Når Steinar fra uteseksjonen var med på det andre møtet med NAV fikk de en annen respons og fikk derfor hjelp.

Det var en psykisk påkjenning for Elias da han ble kastet ut. Han beskriver det som en depresjon der han både gikk opp i vekt og fikk søvnproblemer. Elias ønsket ikke å snakke om det i begynnelsen, men etter hvert begynte han å åpne seg for Steinar i uteseksjonen. Steinar anbefalte han å prate med en psykolog og etter det begynte han å føle seg mye bedre.

«Uteseksjonen som hjalp meg med å forbedre livet mitt. Så for meg uten uteseksjonen så hadde livet mitt hadde vært sykt annerledes på liksom en dårlig måte.» -Elias

5.4.3 Motivasjon

I intervjuene har flere gitt uttrykk for at det i vanskelige perioder var det å skulle gå på skolen utfordrende. Ved å motivere ungdommene til å fortsette å dra på skolen kan uteseksjonen forhindre at de dropper ut eller havner i et miljø som det er vanskelig å komme ut av. Sofie forteller at når hun hadde det tøft så snakket uteseksjonen og rådgiver på skolen sammen for å finne løsninger. Det var sånn hun begynte å ha faste samtaler med uteseksjonen.

«De er veldig åpne og oppmuntrende, og de hjelper til med å få møter med skolen og sånt.» -Sofie

I intervjuet med Sandra spør intervjuer om hva det var som gjorde at hun klarte seg bra til tross for omsorgssvikten i oppveksten hennes. Sandra svarer:

«Jeg hadde uteseksjonen som hjalp mye til og holdt meg ganske mye oppe og etter hvert fosterbroren min som klarte å holde meg oppe også og tvinge meg til skolen- noe som egentlig er veldig bra sånn sett.» - Sandra

I intervjuet med Elin spør intervjuer om hun tror hun hadde klart seg like bra i livet uten uteseksjonen svarer hun;

«Jeg tror ikke det. De var veldig der for meg fordi de fikk. Jeg hadde sikkert vært helt deprimert og bare ligget der for døden, men de var der jo for meg og oppmuntret meg alltid, og jeg ville jo gjøre det bra selv også liksom.. Ja, jeg ville gjøre det bra.» - Elin

Samme spørsmål fikk Elias og da svarer han;

«Jeg hadde hatt et annerledes liv enn det jeg har nå. Kanskje liksom rusmidler, vold og kriminalitet og alt det det. Kanskje jeg hadde droppet ut av skolen. Fordi jeg hadde ingen grunn heller. Grunnen til motivasjonen for å dra på skolen var fordi uteseksjonen som motiverer meg veldig mye å gå på skolen». - Elias

Elias uttrykker en stor takknemlighet over hva uteseksjonen har gjort for han.

«Jeg følte etter å ha snakket med Steinar fra uteseksjonen så følte jeg at dette kan jeg klare liksom. Han ga meg alltid håp om at ting kom til å bli bedre og jeg hadde riktig liksom. Ting ble bedre.» -Elias

Det er ingenting av dette man kan vite helt sikkert med hensyn til hvordan ungdommenes situasjon hadde vært i dag uten uteseksjonen. Men ungdommene påstår selv tydelig at uteseksjonen har vært med på å motivere dem både til å fullføre skolegang og til å gjøre positive endringer i livet sitt.

5.5.0 Helsebringende faktorer

Siste kategorien består av underkategorier av faktorer som fungerer som buffere og helsebringende i livet. På samme måte som det på en arbeidsplass er faktorer som bidrar til trivsel på arbeidsplassen er det for disse utsatte ungdommene faktorer som bringer med seg god helse og mestring i livet. I intervjuet fikk ungdommene spørsmål om hvordan mennesker som til tross for utfordrende og problemfylt liv mestrer motgang i livet. Ungdommene svarte ut ifra sine egne forutsetninger og erfaringer om hva de trodde var viktige faktorer. Denne kategorien inngår: Tidlig hjelp, viljestyrke, selvinnsikt og støtte.

5.5.1 Tidlig hjelp

Å stå alene når man opplever motgang er ikke alltid like lett. Motgang kan kreve at man får hjelp fra familie og venner eller profesjonelle støttespillere. Julia tror at evnen til å mestre motgang i livet er individuelt betinget med hensyn til hva som vil fungere. Hun tror allikevel ikke alle kan klare seg like godt uten hjelp fra andre. Når hun får spørsmål om hvordan hun selv håndterte det når faren havnet i fengsel og hun måtte flytte ut sier hun;

«Det var den hjelpen jeg fikk, og det er bare godt at du vet den hjelpen er der hvis du trenger den. Det var ikke alltid jeg trengte den, men det var godt å vite at det ordner seg med hjelp.» - Julia

Elias tror det gjelder å få hjelp tidligst mulig. Han nevner selv at han fikk hjelp med en gang etter hendelsen med han og moren. Han sier videre at alderen mellom 18 år til 23 år er veldig viktig fordi dette er en periode i livet der du bygger deg opp og får tanker om hva man vil gjøre med livet sitt. Slike ting som å studere eller søke fremtidig jobb.

«Det er veldig viktig å hjelpe folk når de er unge i stedet for å vente til der liksom har vokst opp, sant? Fordi det er de tingene vi velger når vi er 18 eller 19 som bygger opp framtiden vår.» - Elias

Han beskriver selv en tid hvor han ikke tenkte på framtiden sin og han følte livet gikk til helvete som han selv sa. Så snudde dette seg når han fikk hjelp av uteseksjonen. Intervjuer spør hva konkret uteseksjonen har bidratt med – han svarer;

«Jeg hadde sagt de ga meg håp, så det var en tid jeg ville ha sagt at jeg var håpløs.» - Elias

5.5.2 Viljestyrke og selvinnsikt

Viljestyrke beskrives som viktig i intervjuet for å kunne gjøre endringer i livet.

Manglende viljestyrke i livet vil føre til at man blir stående fast mener Elin. Hvis du ikke på egenhånd ønsker noen endringer så spiller det ingen rolle hvem som stiller opp for deg og er der for deg.

«Jeg mener før noen andre er der for deg så må du ha viljestyrke til å komme deg steder i livet selv.» - Elin

Hun sier selv det var egen viljestyrke som fikk henne til å gjøre endringer i livet sitt. Hun sier at hendelsene med ekskjæresten hennes vil alltid være en del av henne. Men det påvirker ikke henne i dag fordi hun har valgt å gå videre med livet sitt. Hun sier at man ikke kan gå tilbake å endre ting, men må heller bruke tiden på å gå videre. Man må være i stand til å innse og forstå at man må gjøre endringer i livet sitt for at man selv skal få det bedre.

Eivind tror at hvis man får hjelp av uteseksjonen vil det garantert ha en virkning på den enkelte personen som mottar denne, men også at man finner ut litt mer av seg selv når man blir eldre.

«Jeg tror flesteparten av et stadium midten av 20årene spør seg selv liksom om dette er noe jeg har lyst til å gjøre?» -Eivind

Viljestyrke og selvinnsikt sies å være viktige faktorer hos ungdommen for å kunne klare seg i livet til tross for en vanskelig bakgrunn. De har selv egne erfaringer som spiller inn og vet hva som har fungert for dem. Både å innse for seg selv hvilken negativ utvikling man er i ferd med å gå inn og å ha viljestyrke nok til å kunne stoppe den negative utviklingen vil føre til en bedre helse.

5.5.3 Støtte

Menneskelig støtte blir nevnt som en viktig faktor for at man kan klare seg i livet selv om man har møtt på motgang. Med et nettverk som stiller opp for deg og som heier på ungdommen vil motgang være enklere å håndtere enn om man skulle stått alene. Sosial støtte er derfor en faktor som må nevnes for å kunne håndtere motgang. Sosial støtte er også en faktor som påvirker vår helse positivt. Sandra mener ungdommen trenger noen rundt seg for at de skal klare seg i livet.

«Hmm.. det er jo hvis de har noen rundt seg og ser de.» -Sandra

For Sandra var det uteseksjonen og fosterbroren hennes som støttet henne spesielt. For henne er uteseksjonen et godt støtteapparat når hun trenger noen å snakke med. Hun beskriver de ansatte i uteseksjonen som åpne, og at de får henne til å føle seg velkommen.

I Eivind sine vanskelige perioder opplevde han støtte fra lærere og uteseksjonen. Han forteller at han trengte ikke bare å prate om problemene sine hos uteseksjonen, men også om positive opplevelser. For eksempel da han fikk sin første karakter seks følte han at han måtte fortelle det til Pernille i uteseksjonen. Noen som heier på deg både når man har positive og negative opplevelser er viktig for å kunne oppnå den tilfredshet og mestringfølelse som igjen har en innvirkning på vår helse.

«Det har vært tider hvor jeg har lyst å sende melding for å spørre om å møtes. Ikke fordi at jeg trenger det, men bare fordi at jeg har lyst til å si at hun hjalp meg veldig mye på den tiden og jeg er veldig takknemlig for det.» - Eivind

Støtten Eivind har fått av Pernille fra uteseksjonen har hjulpet han veldig mye i livet påstår han. Han viser en stor takknemlighet for at han har kunne gått til samtaler hos henne når ting har vært tøft. Elias er også en av ungdommene som viser stor takknemlighet til uteseksjonen. Han beskriver uteseksjonen som livreddende.

«De faktisk redder folks liv som en lege liksom. Men de gjør ting liksom hvor du bestemmer ting i livet ditt som får deg på riktig vei.» -Elias

5.6 Avslutning

I analysen er det fem hovedkategorier med tre underkategorier. Utgangspunkt fra de seks intervjuobjektene har analysen tatt for seg hvordan ungdommene i Stavanger

opplever og erfarer uteseksjonen i byen. Ut ifra kategoriene viser det seg at uteseksjonen har hatt ulike roller for ungdommene. De har stilt opp når ungdommene har trengt det, snakket med og fulgt de opp i vanskelige perioder. Uteseksjonen har også arrangert aktiviteter som har vært givende for ungdommene å delta på. Mange av de som ble intervjuet utrykte en stor takknemlighet for det uteseksjonen har utrettet for dem.

6.0 Diskusjon

I dette kapittelet vil hovedfunnene i studien bli diskutert opp mot teori og forskning. Hensikten med diskusjonen er å belyse problemstillingen fra flere sider og å vise til en sammenheng med teoriene som ligger bak den salutogene modellen, helsefremmende arbeid og relasjonsarbeid. Vesentlige hovedfunn er oppsøkende sosialt arbeid, uteseksjonen sitt bidrag til ungdommen og forebyggende arbeid. I diskusjonsdelen presenterer jeg funnene med overskrifter og underoverskrifter formulert som spørsmål.

6.1.0 Oppsøkende sosialt arbeid

Oppsøkende sosialt arbeid er en metode som gir uteseksjonen en mulighet til å jobbe systematisk med å motivere ungdom til endring gjennom egen aktivitet.

Feltarbeiderne får også en mulighet til å henvise ungdommen til rett hjelpeinstans eller rådgivning (Bjørge, 2006, s. 40). I intervjuene snakket deltakerne om hvilken betydning oppsøkende sosialt arbeid har. Funnene av treffende og virksomme tiltak vise seg her å være: Informasjon og tilgjengelighet, lavterskeltilbud og gi ungdommene en klar og tydelig følelse av at de blir sett. I dette kapittelet diskuteres også forskningsspørsmålet: *Hvordan opplever ungdommene oppsøkende sosialt arbeid som en arbeidsmetode?*

6.1.1 Hvordan opplever ungdommene oppsøkende sosialt arbeid?

Miljøarbeiderne i prosjektet Medborgerskap erfarte at ungdommene kan ta avstand fra voksne. Det gjør det ekstra utfordrende for miljøarbeiderne eller andre voksne å komme i posisjon til å hjelpe ungdommen. For å bevare relasjonen mellom den voksne og ungdom krevdes det tilstedeværelse utenfor arbeidsbeskrivelsen (Lid et

al., 2022, s. 117). Feltarbeiderne jobber utenfor kontorene og utenom den normale arbeidstiden 08 til 16. De jobber oppsøkende i lokale ungdomsmiljøer og er tilgjengelig både på dag- og kveldstid. Ungdommene som ble intervjuet sier de ser feltarbeiderne på biblioteket, på skolen og rundt omkring i byen. Miljøarbeidernes arbeidserfaring i prosjektet samsvarer med uteseksjonens oppsøkende jobbmetode. Ungdommene sier i intervjuene at de føler seg prioritert og at det er lett å få tak i uteseksjonen. Dette indikerer klart at uteseksjonen bidrar til å bevare relasjonene til ungdommene når de jobber oppsøkende og på kveldstid.

I et teoretisk perspektiv kan oppsøkende sosialt arbeid gi ungdommene tilgang til- og aktivisere flere av deres latente motstandsressurser. Antonovsky beskriver de generelle motstandsressursene til mennesker som en absolutt nødvendighet for å kunne utvikle en sterk OAS. Dette kan tyde på at når ungdommene får tilgang til uteseksjonen og utnytter tilbudet deres vil det øke ungdommens kapasitet til å håndtere eventuelle negative hendelser i livene sine. Antonovsky beskriver de generelle motstandsressursene som immaterielle og ikke materielle kvaliteter, men og kjennetegnes ved at de fungerer som en bøffer i livet (Linström & Eriksson, 2015, s. 30).

6.1.2 Er uteseksjonen mer tilgjengelig gjennom oppsøkende sosialt arbeid?

Ungdommen sier at det er viktig at uteseksjonen jobber oppsøkende fordi da er det en mulighet til å informere ungdommer som ikke kjenner til organisasjonen om virksomheten deres. Ungdommene hevder at det kan være lettere å spørre om hjelp når feltarbeideren oppsøker dem. Uteseksjonen kommer dermed i kontakt med ungdommer som ellers ville være utilgjengelige for hjelpeapparatet. I stortingsmelding 34. «*Sammen mot barne-, ungdoms- og gjengkriminalitet*» slås det fast at det er helse- og omsorgstjenesten som har ansvar for å tilby nødvendige helse-omsorgstjenester til personer som oppholder seg i kommunen (Meld.St.34, 2020-2021, s. 56). Forebygging av blant annet kriminalitet er også et ansvar for helse og omsorgstjenesten (Meld.St.34, 2020-2021, s. 57). Derfor er det viktig å legge til rette for at ungdommer kommer raskt i kontakt med riktig instans for å forhindre problemutvikling.

I resultatet av studien kommer det frem at ungdommene savnet at uteseksjonen promoterer tilbudene sine på flere plasser. En ungdom nevner at flere ungdommer ikke vet hva uteseksjonen er. At man ikke får nødvendig hjelp og hurtig nok, kan forsterke problemer og dermed forårsake ytterligere belastninger for enkelte. I Salutogenesemodellen inngår stressfaktorer med en uviss virkning og er ressursens motstykke noe som kan gi negative konsekvenser. Fraværet av mostandsressurser skaper ubalanse mellom underbelastningen og overbelastningen i OAS (Antonovsky, 2012, s. 140). Når Elias ble kastet ut hjemmefra fikk han hjelp rett etterpå. Elias sier selv at dette var en av grunnene til at det går bra med han i dag.

6.1.3 Opplever ungdommen at det er et lavterskeltilbud?

Feltarbeiderne skal kunne oppsøke ungdom som har behov for hjelp, støtte eller for å skape en relasjon slik at ungdommen motiveres til å ta imot hjelp. Derfor er det viktig at ungdommene føler at det å kontakte uteseksjonen har en lav terskel. Ut ifra en kartlegging av ungdomsvennlige tjenester ble oppfølging på ungdommens egen arena, fagkompetanse, fleksibilitet hos de ansatte, kunnskap om ungdom, hjelp til praktiske ting og gjennomføring av samtaler vektlagt (Byrådet, 2020, s. 30).

Ungdommene i intervjuet erfarer at de kan kontakte uteseksjonen uten store problemer. Stavanger kommune sin nettside opplyser at ungdommene skal kunne ta kontakt om absolutt alt (Stavanger, 2023). Hvis ikke uteseksjonen har nødvendig kompetanse så henviser de ungdommen til noen som har det. Dette samsvarer med den tidligere kartleggingen av hva som er ungdomsvennlige tjenester; blant annet fleksibilitet, fagkompetanse og oppfølging på egen arena. I tillegg gjennomfører uteseksjonen samtaler og bistår med praktiske gjøremål. Slike som asylsøknader for eksempel. Dette er en organisasjon som ikke jobber spesifikt rettet mot et område, men er fleksibel på hvordan de kan bistå ungdommen. Dette antyder at uteseksjonen er en organisasjon som har ungdomsvennlige tjenester som også må kunne karakteriseres som lavterskeltilbud.

6.1.4 Kan oppsøkende sosialt arbeid være med å forebygge?

Uteseksjonen jobber for å avdekke symptomer på utvikling av problemer i ungdomsmiljøet gjennom sitt oppsøkende sosiale arbeid (Stavanger, 2022). I sammenheng med tidligere rapporter om oppsøkende sosialt arbeid blir det nevnt at feltarbeiderne klarte å identifisere enkeltungdom som var i en fase med utprøving av kriminell adferd (Lid et al., 2022, s. 117). Det ga mulighet til å jobbe mer spesifikt rettet mot disse enkelte ungdomsgruppene i tillegg til å gi ungdommen oppfølging og veiledning ut ifra hva den enkeltes behov.

Feltarbeiderne har også et ansvar i forhold til dokumentasjonsarbeid. Gjennom oppsøkende sosialt arbeid driver feltarbeiderne dokumentasjonsarbeid for kommunen (Bjørge, 2006, s. 40). Ungdomsmiljøene er i stadig endring blant annet med hensyn til hvor de oppholder seg. Derfor kan ikke oppsøkende sosialt arbeid nødvendigvis basere seg på tidligere kartlegginger eller statistikker. De er mer avhengig av direkte kontakt med ulike ungdomsmiljøer for å få tilgang til dagsaktuelle kunnskaper og hendelser (Byrådet, 2020, s. 14). Å ha kjennskap til risikofaktorene i ungdomsmiljøene er nødvendig for å kunne forebygge og drive dokumentasjonsarbeid. Ungdommene som ble intervjuet sier de hadde et inntrykk av at ungdommene som driver med uønsket adferd eller utprøving av kriminell virksomhet praktiserer det mindre grad når uteseksjonen er ute i gatene.

6.2.0 Uteseksjonen sitt bidrag til ungdommen

Uteseksjonen sitt overordnede målsetting er *«tidlig identifisering av negativ utvikling hos ungdom og tidlig intervensjon* (Larsen & Hoff, 2013, s. 24)». De tilbyr individuell oppfølging eller andre tiltak for grupper av ungdom. Uteseksjonen samarbeider med foresatte, PPT, barnevern, skoler, helsestasjonens familiesenter, helsesykepleier, ungdomspsykiatrien og andre instanser for å hjelpe ungdommen på best mulig måte (Larsen & Hoff, 2013, s. 25). I resultatet av studien kommer det frem at uteseksjonen har bidratt med: Å stille opp for de som trenger det, praktisk hjelp, noen å snakke med samt å være en voksen rollemodell. I dette kapittelet blir forskningsspørsmålet *«På hvilket område har uteseksjonen bidratt i ungdommenes liv?»* diskutert.

6.2.1 Hvordan har uteseksjonen bidratt?

Uteseksjonen har som målsetting å hjelpe ungdom. Derfor kan tiltakene være helsefremmende for ungdommene hvis de lykkes. Ifølge Ottawa-charteret er det helsefremmende arbeid når mennesker får muligheten til å øke kontrollen over helsetilstanden sin og blir satt stand til å forbedre denne (Linström & Eriksson, 2015, s. 40). Mye av det ungdommene sier kan tyde på at uteseksjonen har bidratt til å direkte forbedre helsen deres. Gjennom terapeutiske samtaler, veiledning og praktisk hjelp har uteseksjonen vært i stand til å hjelpe flere ungdommer. Ungdommene sier blant annet at det har vært befriende å ha noen å prate med og betryggende å ha en voksenperson der som har gitt kritikk og ros. De har hjulpet ungdommen med å få sommerjobb, flytte og rette skoleoppgaver.

Antonovsky beskriver begrepet håndterbarhet som hvordan man opplever sine ressurser i forhold de kravene vi stilles over (Antonovsky, 2012, s. 41). Det kommer frem i resultatet av studien til tross for de negative hendelsene ungdommen har opplevd i livet har de allikevel klart seg bra. Grunnene til dette kan bestå av flere faktorer, men flere av ungdommene svarte at det var uteseksjonen som ga de ressurser til å håndtere motgangen. For eksempel med å finne bolig, hjelp til å sende søknad til NAV eller bare det å kjøre og hente dem. Mennesker som skårer høyt på håndterbarhet føler seg ikke i så stor grad som et offer for det man blir utsatt for. De bruker ressursene sine til å komme seg videre i livet (Antonovsky, 2012, s. 41). Ungdommene i intervjuene opplever å være på et bedre sted i livet enn tidligere. Slik som Elin som hadde en ekskjæreste som utnyttet henne. I dag har hun fast jobb, egen bolig og utdanning. Hun sier selv at hun nå er på et bedre sted i livet.

6.2.2 Hvordan er det feltarbeiderne møter ungdommene?

Myndiggjøring er et hovedprinsipp i Ottawa-charteret. Myndiggjøring er når mennesker selv aktivt deltar i sitt eget liv for å fremme egen helse (Linström & Eriksson, 2015, s. 40). I en relasjon mellom ungdom og feltarbeider betyr det er svært viktig at de legger til rette for at ungdommen skal bli hørt og delta i avgjørelsene som tas. Ungdommene erfarer at feltarbeiderne viser interesse for

ungdommen og ungdommens liv. De bruker tid på å bli kjent med dem og ungdommene opplever at de er genuint interessert i å hjelpe dem. Det er bevist gjennom studier at pasienter på psykiatriske avdelinger legger mest vekt på at de blir møtt på en empatisk, støttende og tillitsvekkende måte (Strømstad & Torbjørnsen, 2018, s. 41). Ungdommene følte aldri at feltarbeiderne var dømmende ovenfor dem eller til det de hadde å si. På grunn av taushetsplikten var ungdommene også trygge på at det som ble sagt, forble mellom dem. I møtet mellom ungdommene og feltarbeideren oppstår det tydelig en trygg havn hvor ungdommene kunne være seg selv.

6.2.3 Hva er det som gjør at ungdommen velger å holde kontakten?

En av arbeidsoppgavene til feltarbeiderne er å oppsøke enkeltungdommer som har behov for hjelp. Dette skal skje gjennom individuell oppfølging eller andre tiltak (Larsen & Hoff, 2013, s. 25). Rapporten fra Rogaland Revisjon viser at antall ungdommer som får individuell oppfølging av uteseksjonen har økt. Dette tyder på tilbudet er noe ungdommene trenger (Forvaltningsrevisjon, 2018, s. 35).

Ungdommene sier i intervjuene at uteseksjonen har gitt dem en trygghet gjennom å vite at det alltid er noen der som stiller opp for deg. Det kommer frem i resultatet av studien at ungdommene beskriver å ha manglet gode voksne rollemodeller men har fått det gjennom uteseksjonen.

Begripelighet er et begrep fra salutogenesemodellen som handler om hvordan man håndterer ulike stimuli man blir utsatt for (Antonovsky, 2012, s. 41). Ungdommene gir klart uttrykk for at det har vært godt å ha en voksen tilstede både til å lytte, stille opp og gi de støtte. Eventuelle utfordringer blir lettere å håndtere når ungdommen vet at de har uteseksjonen i ryggen. Det trengte nødvendigvis ikke å være en livskrise, men det kunne være at ungdommene hadde spørsmål eller trengte hjelp til en søknad for eksempel. Feltarbeiderne fra uteseksjonen har fungert som en trygg voksenperson for mange av ungdommene. Ungdommene har også fått en god relasjon til feltarbeideren noe som har gjort at ungdommene selv tar initiativ til kontakt.

6.2.4 Er det noe uteseksjonen mangler?

Ifølge Stavanger kommune sine nettsider tilbyr uteseksjonen veiledning til ungdommenes foresatte (Stavanger, 2023). Under søkene på tidligere forskning ble det funnet en evaluering av foreldrestøttetjenestene som tar for seg et brukerperspektiv på uteseksjonen fra foreldrenes side. Ungdommene i intervjuet kunne peke på bare få eller ingen mangler hos uteseksjonen. I evalueringen av foreldrestøttetjenestene nevnes noen slike. Evalueringen viser at foreldrene også savnet informasjon om tilbudet. I tillegg ble det nevnt at kommunikasjonen mellom uteseksjonen og foreldre var mangelfull og ble i større grad utfordrende når ungdommene fylte 18 år (Johansen et al., 2019, s. 33).

Pårørende er en gruppe som lett havner i skyggen, men som ofte sitter med viktig kunnskap om ungdommen. Derfor kan en god relasjon til foreldrene være et verktøy for å komme frem til gode løsninger for ungdommene. I relasjonskompetansen handler det om å tilegne seg kunnskap om hvordan man best mulig kan møte pasientene (Strømstad & Torbjørnsen, 2018, s. 41). Det kan derfor være til stor hjelp å innhente slik kunnskap hos foreldrene. For de av ungdommene som deltok i intervjuene kom det frem at flere av dem hadde et vanskelig forhold til sin egen familie. Relasjonen ungdommene har til sine egne foreldre må derfor tas i betraktning, da denne kan være mer til skade enn til hjelp. Det må nevnes at evalueringen av foreldrestøttetjenesten er fra 2019. Det kan være at uteseksjonen på nåværende tidspunkt har satt inn tiltak for å forbedre dette samarbeidet med foresatte.

6.3.0 Forebyggende arbeid

Uteseksjonen sine arbeidsmetoder skal gi mulighet til å forebygge for blant annet rusproblemer, psykiske lidelser og kriminalitet. Disse metodene skal motivere ungdom til endring gjennom egen aktivitet (Stavanger, 2022). I dette kapitlet diskuteres det om uteseksjonen har klart å etablere en slik forebygging for ungdommene og eventuelt på hvilken måte.

6.3.1 Kan uteseksjonen forebygge blant ungdommene?

Salutogenesemodellen legger vekt på menneskenes behov for å være en del av og delta i meningsfulle og gjennomførbare aktiviteter i livene sine (Linström & Eriksson, 2015, s. 40). Både skole, jobb og fritidsaktiviteter er viktige arenaer der ungdom skal kunne føle mestring i hverdagen. Uteseksjonen motiverte både Sandra og Elias til å fortsette på skolen selv når de hadde det tøft. Hensikten med å legge til rette for helseforløpet vårt er ifølge Ottawa-charteret for å kunne sette oss i stand til å leve et aktivt og produktivt liv (Linström & Eriksson, 2015, s. 40). Derfor er slike arenaer som jobb, skole og fritidsaktiviteter viktige arenaer for å ivareta vår egen helse.

Et annet eksempel er evalueringen av Jegersberg gård som er et alternativ til opplæringstilbud. Evalueringen kunne vise til resultater der elevene hadde fått en bedre håndterbarhet, begripelighet og meningsfullhet av å benytte seg av tilbudet. Elevene hadde fått en bedre forståelse av utfordringene sine, de hadde lært mye av prosessen og tilbudet hadde bidratt til økt selvinnsikt og selvfølelse. Tilbudet er der for å forhindre dropout blant elevene (Arnesen & Migle, 2022, s. 39). I ungdommenes forhold til uteseksjonen skal feltarbeiderne motivere til å ta imot hjelp (Larsen & Hoff, 2013, s. 25). Elias ble blant annet motivert til å oppsøke en psykolog. Meningsfullhet beskrives som et uttrykk for et motivasjonselement i livet og består i ens egen forforståelse av livet på et rent følelsesmessig plan (Antonovsky, 2012, s. 41). Ved at Steinar fulgte Elias til psykologen klarte Elias til slutt å dra på egenhånd. Elias sa selv at det å dra til psykolog hjalp ham og hans situasjon. Det kan tyde på at Elias sin oppfatning av meningsfullhet ble forsterket av støtten han fikk av Steinar.

6.3.2 Hva synes ungdommene selv er viktig?

Under intervjuene fikk ungdommene spørsmål om hva de tror er viktig for å kunne håndtere motgang. Tidlig hjelp, viljestyrke, selvinnsikt og støtte, ble nevnt som viktige faktorer for nest kunne håndtere motgang. En sterk OAS består i opplevelse av sammenheng gjennom de tre dimensjonene: Begripelighet, håndterbarhet og meningsfullhet. Med andre ord faktorer som samsvarer med mye av det ungdommene selv uttaler. Både det ungdommene nevner og en sterk OAS gjør at

man er bedre forberedt til å håndtere utfordrende hendelser i livet (Antonovsky, 2012, s. 39).

Likevel er ikke tilgangen til slike ressurser tilstrekkelig til å oppnå en god helse (Linström & Eriksson, 2015, s. 30). Som i Ottawa-charteret og den salutogenesemodellen handler det om at menneskene skal kunne utnytte tilgjengelige ressurser på en måte som er oppbyggende og positivt for helsen vår (Linström & Eriksson, 2015, s. 30). Et eksempel på en lik ressursnyttig vil være å ta imot hjelpen uteseksjonen har å tilby. Ungdommer som tar avstand fra uteseksjonen har et hjelpetilbud til rådighet men utnyttet det ikke til sin fordel. Dette har ungdommene i studiet vært gode eksempler på. De har brukt veiledningen, hjelpen og støtten uteseksjonen hadde å tilby slik at livssituasjonen til ungdommene har blitt bedre.

6.3.3 Klarer uteseksjonen å hjelpe alle ungdommene i målgruppen?

Gjennom oppsøkende sosialt arbeid kommer uteseksjonen i kontakt med ungdommer på deres arena (Larsen & Hoff, 2013, s. 25). Feltarbeiderne blir synlig og tilgjengelig for ungdommer som har lyst til å komme i kontakt med dem. Det kan tenkes at det finnes ungdommer som hadde hatt behov for et slik tilbud, men som ikke ønsker kontakt med uteseksjonen. Dette kan være ungdommer som kanskje isolerer seg mye og ikke er til stede når uteseksjonen er ute å presenterer seg selv. Oppsøkende sosialt arbeid gir kun muligheten til å forebygge hvis ungdommen selv tar imot hjelpen. Det er bestemt at det er helse- og omsorgstjenesten som har et ansvar for å tilby nødvendige helse- og omsorgstjenester til personer som bor i kommunen (Meld.St.34, 2020-2021, s. 56). Hvis ikke ungdommene ønsker å ta imot eller lar seg motivere av et slikt tilbud om hjelp blir det vanskelig å gi de dem nødvendige helse- og omsorgstjenesten som de har krav på. Hvordan en skal komme i posisjon til å hjelpe dem som ikke ønsker hjelp er utfordrende, men det er allikevel viktig å prøve. Det er bedre å ha hjulpet en eneste ungdom enn absolutt ingen.

6.4.0 Ungdommenes erfaringer

Gjennom intervjuene gir ungdommene et veldig positivt bilde av uteseksjonen og ungdommene er stort sett fornøyd med tjenesten. Ungdommene som deltok i intervjuene, har det tilfelles at de gir inntrykk av å ha en sterk OAS. Dette ifølge studien som omhandler om har vært motiverte til å ta imot hjelp fra uteseksjonen og gjøre positive endringer livet. I neste kapittel blir «*Hvordan ungdommene opplever uteseksjonen?*» og «*Hvordan være en betydningsfull feltarbeider?*» diskutert.

6.4.1 Hvordan ungdommene opplever uteseksjonen?

Under intervjuene kommer det frem mye positiv tilbakemelding til uteseksjonen.

Ungdommene forteller at det har betydd mye for dem å ha kontakten med uteseksjonen. Når de får spørsmål om hvordan livet hadde sett ut uten uteseksjonen. Svarer flere at de hadde vært i en mye dårligere livssituasjon. En ungdom sier at uteseksjonen har reddet liv blant annet.

Ungdommene kunne nevne faktorer i livene deres som var utfordrende og andre som derimot hadde bidratt til en forbedring av deres egen helse. Etter selv å ha jobbet med ungdom så vet jeg at her kan det være store utfordringer for mange. Ikke alle ungdommer ser hvordan dårlige relasjoner for eksempel forverrer egen helse. Ut ifra tidligere forskning er det funnet at ungdommens opplevelse av livet som noe begripelig, håndterbart og meningsfullt har en stor betydning for ungdommens opplevelse av egen helsetilstand (Moksnes, 2021, s. 231). Ungdommene i intervjuene ga meg et inntrykk av at de hadde riktig forståelse og bilde av egen helse. De kunne på egenhånd peke på faktorer som har gitt dem store utfordringer i livet men også faktorer som har bidratt til en forbedring av livskvaliteten deres. Ungdom i forskningen som hadde en sterk OAS rapporterte om en bedre helse og færre helseproblemer (Moksnes, 2021, s. 231). For å kunne klare å gjøre endringer i livssituasjonen vår som forbedrer helsen er det viktig å kunne se de faktorene som begrenser vår helse.

6.4.2 Hvordan være en betydningsfull feltarbeider?

Med utgangspunkt i miljøterapeutens relasjonsarbeid legges det vekt på at de ansatte må kunne lære seg både når det er akseptabelt å være nær og når en bør holde avstand. I tillegg må en ha kunnskap og innsikt i hvilke reaksjoner pasienter vekker hos de ansatte. Reaksjonene kan være avgjørende for møtet mellom pasient og den ansatte (Strømstad & Torbjørnsen, 2018, s. 42). Studiet har tatt for seg ungdommene sitt brukerperspektiv på uteseksjonen. Det hadde vært interessant fra et annet studie og ståsted å se hvordan uteseksjonen fungerer betraktet fra feltarbeiderne sin side. Et interessant spørsmål ville da være hvordan de ansatte vet når det er akseptabelt å være nær eller holde avstand til ungdommene for eksempel. Eller hvordan skape gode relasjoner til ungdommer i sårbare situasjoner. Ungdommene har i intervjuene fått gode relasjoner til feltarbeideren de har eller har hatt kontakt med. Flere av dem beskriver feltarbeideren som en venn eller en foreldrefigur som de kan dele alt med. Alt tyder derfor på at feltarbeiderne har opparbeidet en god relasjonskompetanse og har tilegnet seg kunnskaper om hvordan de skal møte ungdommer i sårbare posisjoner.

7.0 Konklusjon

I dette kapitlet skal alle tråder trekkes sammen ved å gjøre rede for og summere hva jeg har kommet frem til. Det skal i tillegg gis anbefaling for framtidig praksis. Konklusjonen skal svare på problemstillingen: *Hvordan erfarer ungdommene uteseksjonen?* Og forskningsspørsmålene: *Hvordan opplever ungdommene oppsøkende sosialt arbeid som en arbeidsmetode? På hvilket område har uteseksjonen bidratt i ungdommens liv?*

7.1 Ungdommenes erfaringer

På spørsmålet om hvordan ungdommene erfarer uteseksjonen viser det seg at alle seks ungdommene som ble intervjuet var fornøyd med tjenesten. Ungdommene gir uttrykk for at uteseksjonen er et hjelpetilbud som fungerer etter sin hensikt og formål som er: *«tidlig identifisering av negativ utvikling hos ungdom og tidlig intervensjon»*. Ungdommene erfarer uteseksjonen som et lavterskeltilbud der man kan ta kontakt om hva som helst uten å ha store problemer. I tillegg er uteseksjonen en tjeneste som tilbyr mange tiltak for å hjelpe ungdommene. Alt fra søknader om

jobb til overnattingsturer til Evje for eksempel. Tilbudet har betydd mye for ungdommen og både gitt de motivasjon og hjelp i akutte situasjoner. Siden ungdommene hadde nesten bare positive tilbakemeldinger hadde det vært interessant å få tak i ungdommer som ikke var fornøyd med tilbudet deres og eventuelt få vite hva forbedringspotensialet kan være. Det kommer frem fra en evaluering at samarbeidet med foreldrene kunne vært bedre. Dette kunne undersøkes nærmere ved å benytte en kvantitativ eller en kvalitativ undersøkelse.

7.2 Oppsøkende sosialt arbeid som en arbeidsmetode

Ungdommene fikk spørsmål om hva de synes om oppsøkende sosialt arbeid som en arbeidsmetode. Målet med å drive oppsøkende sosialt arbeid er å motivere ungdom til endring gjennom egen aktivitet i tillegg til å henvise ungdom til rett hjelpeinstans eller rådgiving. Ungdommene svarte at det er viktig at uteseksjonen jobber slik fordi da kommer de i kontakt med ungdommer som ikke vet om tilbudet. Ungdommene nevner også at uteseksjonen kunne blitt bedre på å promotere seg selv og vært enda mer aktiv med å informere om tilbudet til målgruppen.

Ungdommene mener uteseksjonen har god oversikt over hvor ungdommene befinner seg til enhver tid og derfor er i stand til å følge de opp på en god måte. De har skaffet seg muligheten til å jobbe mer treffsikkert mod ungdommer som befinner seg i en risikoutsatt posisjon med hensyn til rusproblemer, psykiske lidelser eller kriminalitet. Det er gjort mye forskning på oppsøkende sosialt arbeid. Jeg fikk derfor mange treff i databasene. Til videre forskning hadde det vært interessant å sett på om flere hjelpeinstanser kunne ha jobbet med oppsøkende arbeid for å komme i kontakt med mennesker som trenger hjelp. Dette kunne blant annet være tjenester som NAV, psykisk helsevern eller barnevern. Det kan være at en gjennom oppsøkende arbeid vil kunne hjelpe flere potensielle brukere hvis tjenestene var mer synlige og tilgjengelige.

7.3 Uteseksjonen bidrag til ungdommens liv

Det kommer frem i intervjuet hvordan uteseksjonen har stilt opp for ungdommene når de har trengt det. blant annet for praktisk hjelp, noen å snakke med og for å ha en

voksen rollemodell. For flere av ungdommene har uteseksjonen stilt opp på måter som vanligvis foreldre gjør. I tillegg sier mange at de hadde hatt et helt annerledes liv men da i en negativ forstand uten uteseksjonen. Ifølge intervjuene har uteseksjonen gitt ungdommene den hjelp og støtte de har trengt i de ulike utfordrende situasjoner de har stått i. Dette er noe som har ført til at situasjonen har forbedret seg. Uteseksjonen har fungert som et godt støtteapparat for ungdommen. For et videre studie hadde det vært interessant å undersøke hvordan en kunne skape gode relasjoner til ungdommen gjennom oppsøkende sosialt arbeid på et bredere plan.

7.4 Avsluttende kommentar

«.. De der får deg til å føle at du er verdt noe og at du er mer en det du tror. At du klarer ting hvis du bare jobber for det. De får deg til å gå en riktig vei i stedet for å gå feil vei» - Elin

Det er vanskelig å måle effektiviteten av slike tilbud da det ville bli en subjektiv og kontekstuell vurdering. Gjennom dette studiet den en klart fra funnene at de indikerer at uteseksjonen i Stavanger erfares som et godt hjelpetilbud for ungdommene. I tillegg har tilbudet hatt stor betydning for ungdommens liv. Uteseksjonen har styrket ressursene til ungdommene, forebygget problemer og fungert som et godt hjelpetiltak for ungdommene. Mange uteseksjoner/utekontakter i Norge opplever nedleggingstrusler. Når det legges ned slike tjenester begrenser det hjelpetilbudet i nærmiljøet. Derfor er det et håp at i stedet for å legge ned slike tjenester burde de satses mer på. Det krever tid og tillit for å etablere kontakt med ungdom i sårbare situasjoner og derfor er slike tjenester så viktige.

Referanser

- Andersson, B. (2010). *Erfarenheter av oppsøkende arbeid med vuxna och unga vuxna* (6:2010). Göteborgsregionen FoU i Väst. M. PR-Offset.
<https://goteborgsregionen.se/kunskapsbank/erfarenheteravuppsokandearbetemedvuxnaochungavuxna.5.47221f60179f6639ff213.html>
- Antonovsky, A. (2012). *Helsens mysterium - den salutogene modellen*. Gyldendal akademisk.
- Arnesen, k., Merete, Siv & Migle, H. (2022). «Barn og unge på Jegersberg gård- JegEr Ung» - *Alternativt opplæringstilbud for elever i Kristiansand kommune* (nr.45-2022, H&S). N. h. o. s. U. samfunnsforskning. https://www.jegersberggaard.no/filer/Barn-og_unge_på_Jegersberg_gård-_JegEr_Ung.pdf
- Bjørge, E. (2006). *Ute - Inne : Oppsøkende sosialt arbeid med ungdom* Gyldendal Norsk Forlag
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Byrådet. (2020). *Oslostandard for oppsøkende arbeid med utsatt ungdom - Et av byrådets tiltak for forebyggingsoofensiv å rusfeltet*. h. o. a. Byrådsavdeling for eldre. <https://korusoslo.no/wp-content/uploads/2020/10/Oslostandard-for-oppsokende-arbeid-med-utsatte-unge-webversjon-FERDIG.pdf>
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. Gyldendal.
- Ellingsen, S. & Drageset, S. (2008). Kvalitativ tilnærming i Sykepleieforskning En introduksjon og oversikt. *Norsk Tidsskrift for Sykepleieforskning*, 23-38.
- Forvaltningsrevisjon. (2018). *UNGDOMSMILJØ- RUS, VOLD OG SKOLEFRAFAL*. Stavanger kommune. R. Revisjon. <https://www.rogaland-revisjon.no/rapporter/stavanger-kommune/oppfolging-av-risikoutsatte-barn-og-unge-i-stavanger-kommune>
- Johannessen, A., Per Arne, T. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Abstrakt Forlag.
- Johannessen, L. E. F. (2018). *Hvordan bruke teori?* . Universitetsforlaget.
- Johansen, J., K. Alexandersen, A. Kildal, C. Plathe, A. , Leinan, S., B, T. & Johansen, I., B. Bakken, L, I. . (2019). *Evaluering av foreldrestøttetjenester i bydel Storhaug i Stavanger kommune* K. f. b. o. t. (KBT). https://www.kbtkompetanse.no/wp-content/uploads/2019/12/Rapport_familiestotte_Stavanger_utgave_1.pdf
- Jørpeland, E., Kim & Frøyland, A. (2018). *Barne og ungdomskriminalitet i Stavanger 2018*. Stavanger kommune & Sør Vest politidistrikt. S. K. V. politidistrikt.

- <https://www.stavanger.kommune.no/siteassets/samfunnsutvikling/slt/barne--og-ungdomskriminalitet-i-stavanger-2018---undersokelse.pdf>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. Gyldendal akademisk.
- Larsen, C. & Hoff, T. (2013). Feltarbeid i skolen- Erfaringer fra Stavanger IH. Island, Monica & Pedersen, Henning & Sand, Anniken & Strømfors, Gus (Red.), *Oppsøkende arbeid på skoler: Erfaringer fra det oppsøkende arbeidet* (s. 22-48). Kompetansesenter rus- Oslo, Velferdsetaten, Oslo Kommune.
- Lid, S. G. R., M., Dulllum, J., V., Hyggen, C. & Lie Andersen, P. (2022). *Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune* (NR 8/22). (Følgesforskning og evaluering, Issue. Velferdsforskningsinstituttet NOVA.
- https://www2.bufdir.no/globalassets/global/nbbf/ungdom/forebyggende_tiltak_mot_ungdomskriminalitet_i_oslo_kommune_folgeforskning_og_evaluering.pdf
- Linström, B. & Eriksson, M. (2015). *Haikerens guide til salutogenese* (A. Sjøbu, Overs.). Gyldendal Akademisk
- Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag*. Universitetsforlaget.
- Meld.St.34. (2020-2021). *Sammen mot barne-, ungdoms- og gjengkriminalitet* (.34). D. K. J.- O. BEREDSKAOSDEPARTEMENTET. justis- og beredskapsdepartementet.
- <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-34-20202021/id2857691/>
- Moksnes, U. K. (2021). 11. Psykisk helse og velvære hos ungdom – betydning av «opplevelse av sammenheng». I *God helse* (s. 226-244) (Books). Universitetsforlaget.
- <https://doi.org/doi:10.18261/9788215042985-2021-11>
- NESH. (2021). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora*. Nasjonale forskningsetiske komite for Samfunnsvitenskap og humaniora (NESH). Hentet 04.13.2022 fra <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>
- Normann, M., Tor (2019). Flere unge uføre. *Statistisk Sentralbyrå*.
- <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/flere-unge-ufore>
- Pettersen, M., Ola. (2019). *50 år med oppsøkende sosialt arbeid blant ungdom i Oslo*. Oslo Kommune. <https://tidliginnsats.forebygging.no/globalassets/Uteseksjonen-50aar-digital-med-endring-22.09.20.pdf>
- Stavanger, K. (2022). *Ungt utenforskap i Stavanger: Andre delrapport fra kommunens utenforskapkommisjon*. Stavanger Kommune. Utenforskapkommisjonen.

https://www.stavanger.kommune.no/siteassets/politikk/utenforskapskommisjonen/delrapport-2_ung-utenforskap_interaktivpdf_sg.pdf

- Stavanger, K. (2023, 24.02.2023). *Uteseksjonen*. Stavanger kommune. Hentet 04.13 fra <https://www.stavanger.kommune.no/kultur-og-fritid/ungdom-og-fritid2/uteseksjonen/>
- Strømstad, V., John. & Torbjørnsen, E., Berit Anne. Aasland, kinn, Anne-Margrethe. (red). (2018). *Hvem er du? Miljøterapi i relasjoner* Hertevig Forlag, Akademisk
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse en innføring i kvalitative metoder*. Bjørke AS.
- WHO. (2012). *The 1st International Conference on Health Promotion, Ottawa, 1986*. World Health Organization Hentet 04.15.2023 fra <https://www.who.int/teams/health-promotion/enhanced-wellbeing/first-global-conference>
- Åsheim, H. (2018). Den institusjonelle utholdenheten. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 21(3), 257-270. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2018-03-05>

Vedlegg nr 1. Tillatelse for å skrive om uteseksjonen i Stavanger

Stavanger
kommune

Til den det måtte angå.

Jeg godkjenner med dette at Maren Saanum skal skrive masteroppgave om uteseksjonen i Stavanger, forutsatt at hun gjør dette i tråd med eksisterende etiske forpliktelser og lovgrunnlag.

Med vennlig hilsen

Vibeke Lunde Steinstø, leder i uteseksjonen i Stavanger

A handwritten signature in blue ink that reads "Vibeke Lunde Steinstø".

Stavanger, den 19.04.22.

Vedlegg nr 2. informasjonsbrev og samtykkeerklæring

Vil du delta i masteroppgaven

Uteseksjonen sett fra et brukerperspektiv?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne ut av hvordan ungdommene erfarer uteseksjonen som et hjelpetilbud. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med masteroppgaven er å øke kunnskap om hvordan uteseksjonen kan hjelpe ungdommene. Det er med på å gi informasjon om oppsøkende sosialt arbeid er en god arbeidsmetode for å hjelpe ungdommen.

Min problemstilling er;

- Hvordan erfarer ungdommene uteseksjonen?

Mine forskningsspørsmål vil være;

- På hvilken måte har uteseksjonen bidratt i ungdommens liv?
- Hvordan opplever ungdommene oppsøkende sosialt arbeid som en arbeidsmetode?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitetet i Stavanger er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg har fått de ansatte ved uteseksjonen til å velge ut ungdommer de tenker passer til studiet. Det er ca. 3 gutter og 3 jenter som deltar. Det må være ungdommer som er fra 18 til 25 år som har eller har hatt kontakt med uteseksjonen. Det er ansatte i uteseksjonen i Stavanger som sender ut denne informasjonen til aktuelle informanter og om de ønsker å delta tar de kontakt med meg.

Hva innebærer det for deg å delta?

Du vil være med på et semistrukturert en-til-en intervju. Det blir stilt spørsmål om erfaringene dine med Uteseksjonen i Stavanger. Opplysningene jeg får blir det tatt lydopptak og notater av. Dette vil vare ca. 1 time og 30 minutter.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Jeg jobber ikke for uteseksjonen, så det vil ikke få noe påvirkning i forhold til uteseksjonen.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet.

Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det er kun meg og veileder som vil ha tilgang til opplysningene.
- Navn og kontaktopplysninger vil bli anonymisert og erstattet med andre opplysninger.
- Opptaket vil være innelåst og slettes etter jeg har transkribert innholdet.
- Deltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i masteroppgaven.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes den 1.juni 2023. Alt av lydopptak, personopplysninger og informasjon som kan spores tilbake til ungdommene vil ikke bli lagret lenger enn nødvendig og vil senest slettes etter prosjektet avsluttes den 1.juni 2023.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Universitetet i Stavanger har NSD –Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger Ole Næss (veileder og prosjektansvarlig)
Telefon: 90209151
E-post: ole.ness@sus.no
- Student ved Universitet i Stavanger (Maren Saanum)

Telefon: 48187036

E-post: m.saanum@stud.uis.no

-Vårt personvernombud: Rolf Jegervatn

E-post: personvernombud@uis.no

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Ole Næss
veileder

Maren Saanum
Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Uteseksjonen sett fra et brukerperspektiv* og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- Å delta i semistrukturert en-til-en intervju
- At det blir lydopptak under intervjuet
- Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg nr 3. Intervjuguide

Intervjuguide

Innledningsfasen:

- Presentere meg selv og takker for deltakelse og oppmøte.
- Presentere masteroppgaven. Temaet for masteroppgaven er uteseksjonen sett fra et brukerperspektiv. Problemstillingen er hvordan ungdommene erfarer uteseksjonen i Stavanger? Jeg kommer til å legge vekt på din erfaring med uteseksjonen.

Informasjon om semistrukturert en-til-en intervju

- Jeg vil stille spørsmål med erfaringene til Uteseksjonen og stille spørsmål hvis noe er uklart. Det blir tatt lydopptak av det som blir sagt.
- Målet er å få vite ungdommens erfaringer med uteseksjonen
- Tid satt av til en-til-en intervju er 60 minutter.
- Du velger selv hva du vil dele av informasjon.
- Ingen gale svar på spørsmålene. Alle synspunkter er viktige.

Informert samtykke

- Det er bare jeg som har tilgang til det du sier og jeg vil ikke bruke navnene deres når jeg skriver, så dere vil være helt anonyme.
- Jeg bruker lydopptaker for å bedre huske hva som blir sagt og tar notaer.
- Du kan gi deg når som helst uten at du trenger å forklare hvorfor.
- Jeg jobber ikke i uteseksjonen, så dere vil ikke få noe påvirkning i forhold til uteseksjonen.

Innledende spørsmål:

- Hvor gammel er du?
- Bosituasjon din?
- Hvordan er situasjonen din i dag? (jobb,studie)
- Hva gjør du på fritiden?
- Hva synes du om det å være ung i Stavanger?

- Hvordan tror du at arbeidsledighet eller mangel på skolegang kan påvirke ungdommene sitt hverdagsliv?
- Hva tenker du er grunnen til at ungdommer bruker alkohol og andre rusmidler?

Uteseksjonen sine tjenester

- Hvordan kom du i kontakt med Uteseksjonen?
- Hva tenker du når ansatte fra Uteseksjonen kommer og tar kontakt? (betryggende, skummelt)
- Hva er det som gjør at du har eller har hatt jevnlig kontakt med Uteseksjonen?
- Opplever du Uteseksjonen som et forebyggende tiltak? mot rusproblemer, dropout, kriminalitet eller arbeidsledighet? på hvilken måte?
- Har Uteseksjonen en betydning for Stavanger by? Eventuelt hvordan hadde Stavanger vært uten slikt tilbud?
- Hva syns du om at de ansatte er plassert på ulike ungdomsskoler i ulike bydeler her i Stavanger?
- Mangler vi Uteseksjonen noen steder?
- Hva syns du om at Uteseksjonen driver med oppsøkende arbeid? at de oppsøker plasser hvor ungdommene befinner seg i.
- Er det noe uteseksjonen kan tilby som ikke andre tjenester kan?

Uteseksjonen og ungdommens erfaringer

- Kan du fortelle hva ditt synspunkt er på uteseksjonen som et tilbud for ungdommer? Hva som er bra? Eventuelt dårlig?
- Hva slags rykte har Uteseksjonen blant ungdommene?
- Synes du det er vanskelig selv å skulle kontakte hjelpeapparatet? bestille time hos lege, helsesøster, BUP?
- Har Uteseksjonen bidratt med noe for å hjelpe deg og din situasjon?
- Hvordan opplever du ansatte ved uteseksjonen ? forstår de deg og dine behov?
- Opplever du uteseksjonen klarer å se ressursene til ungdommene som er i kontakt med dem?
- Hva tror du at ungdom med utfordrende liv allikevel klarer seg?

Avsluttende spørsmål

- Har du noe å tilføye?

Vedlegg nr 4. Tillatelse fra SIKT

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer

859480

Vurderingstype

Standard

Dato

24.05.2022

Prosjekttittel

Uteseksjonen sett fra et brukerperspektiv

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Stavanger / Det helsevitenskapelige fakultet

Prosjektansvarlig

Ole Næss

Student

Maren Saanum

Prosjektperiode

01.06.2022 - 01.06.2023

Kategorier personopplysninger

- Alminnelige
- Særlige
- Straffedommer eller lovovertrедelser

Lovlig grunnlag

- Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)
- Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)
- Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a, jf. art. 10)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 01.06.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg. TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger, særlige kategorier av personopplysninger om helseopplysninger, og personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser frem til 01.06.2023. LOVLIG GRUNNLAG Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a. For særlige kategorier av personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2). For personopplysninger om straffedommer og lovovertrедelser vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. art 9 nr. 2 bokstav a, jf. art. 10, jf. personopplysningsloven §§ 11 (1) og 11 (2) bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

- om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13. Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20). Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32). Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med. For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må prosjektansvarlig følge interne retningslinjer/rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring,

oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde:
<https://www.nsd.no/personverntjenester/fulle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema> Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres. **OPPFØLGING AV PROSJEKTET** Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet. Kontaktperson hos oss: Sturla Herfindal Lykke til med prosjektet!